

Härnösands
kommun

Avfallsplan 2009-2013

för Härnösands kommun med lokala
föreskrifter för avfallshantering

Antagen av kommunfullmäktige den 28 september 2009

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	2
1.1 Syfte	2
1.2 Organisation	2
2. HANDLINGSPROGRAM 2009-2013	3
2.1 Uppföljning av handlingsprogrammet	5
3. MÅL	5
3.1 Lokala avfallsmål	5
3.2 Avfallsplanens vision	5
3.3 EU:s avfallsdirektiv	6
3.4 Miljömål inom avfallsområdet	6
3.4.1 Nationella miljömål	6
3.4.2 Regionala miljömål	7
3.4.3 Lokala miljömål	8
3.5 Anknytning till andra kommunala dokument	9
3.6 Härnösand, en Ekokommun	10
4. INVERKAN PÅ MILJÖN – MILJÖBEDÖMNING	9
5. FÖREBYGGANDE ARBETE	10
5.1 Avfallsproducenternas ansvar	10
5.2 Fysisk planering	10
5.3 Bygglov	10
5.4 Regionalt samarbete	10
5.5 Miljötillsyn	10
5.6 Information	11
6. SAMRÅD	11
6.1 Samråd med länsstyrelsen	11
6.2 Samråd med fastighetsägare	12
6.3 Medborgardialog	12
7. DISKUSSION	12

Bilagor

1. Nuvarande avfallshantering
2. Uppgifter som ska lämnas till länsstyrelsens sammanställning
3. Nedlagda deponier
4. Miljökonsekvensbeskrivning till avfallsplanen
5. Uppföljning av avfallsplanens handlingsprogram 2003-2005
6. Ordlista
7. Lokala föreskrifter för avfallshantering i Härnösands kommun

1. INLEDNING

Enligt bestämmelser i miljöbalken ska det finnas en avfallsplan för varje kommun. Planen ska innehålla en beskrivning av de förhållanden inom kommunen som påverkar avfallens mängd och sammansättning. Avfallsplanen innehåller också lokala föreskrifter för avfallshantering.

Det är kommunens ambition att bidra till en ekologisk hållbar utveckling i samhället. En hållbar utveckling innebär att vi som lever idag klarar våra behov utan att äventyra förutsättningarna för kommande generationer. Det kräver en helhetssyn på framtiden där vi tar till vara människors engagemang och teknikens möjligheter. Det gäller för alla att "tänka efter redan före" så att avfallsproblemen kan minimeras. I en framtida miljöanpassad avfallshantering är eftertanke redan vid inköp av varor, källsortering i hem och på arbetsplatser, korta avstånd till inlämningsställen och möjlighet till kompostering några av hörnstenarna.

Avfall engagerar och berör många. Svar på frågor kring hur, vilket och varför avfall ska hanteras på ett visst sätt måste presenteras på ett enkelt och inspirerande sätt. Viktiga medel för att nå målen är information till allmänheten och samarbete med materialbolagen och renhållningsentreprenören.

Föreliggande förslag till avfallsplan omfattar tiden 2009-2013.

1.1 Syfte

Syftet med avfallsplaneringen är att bidra till att de nationella och avfallsrelaterade miljö kvalitetsmålen uppnås liksom även de regionala och lokala miljömålen med koppling till avfallshantering. Planen ska vara ett verktyg i det kommunala arbetet med avfallsfrågorna t.ex. inom fysisk planering och energi.

1.2 Organisation

Enligt beslut i kommunfullmäktige har Samhällsnämnden, SAM, ansvaret för kommunens avfallsplanering och är renhållningsansvarig nämnd, fr.o.m. den 1 januari 2007. Det innebär bl.a. att SAM har en beställarfunktion gentemot entreprenören. För närvarande regleras verksamheten genom ägardirektiv för Härnösand Energi & Miljö AB, HEMAB, antagna av Kommunfullmäktige. HEMAB tillhandahåller tjänster som uppsamling, borttransport, destruktion m.m. av hushållsavfall och annat avfall samt därmed förenlig verksamhet.

I normalfallet är Samhällsnämnden prövnings- och tillsynsmyndighet enligt Avfallsförordningen (2001:1063). I de fall SAM själv bedriver verksamhet är det Myndighetsnämnden som ansvarar för de prövnings- och tillsynsfrågor som uppkommer där.

Avfallsplanen är framtagen av en arbetsgrupp i vilken följande personer har medverkat: Monica Friman och Lena Drejare samhällsförvaltningen, Per Svanberg kommunstyrelseförvaltningen, Peter Häggström, Anders Karlsson och Marie Örjestål, HEMAB.

För att få politisk förankring av avfallsplanen har en styrgrupp fortlöpande följt arbetet. Denna grupp har bestått av SAM:s presidie: Sigge Tjärnlund (m), Mattias Rönnkvist (c) och Magnus Oscarsson (s).

2. HANDLINGSPROGRAM 2009-2013

Nedan redovisas mål och åtgärder för kommunens verksamhet inom avfallsområdet.

Kopplingen till miljömål för åtgärder enligt nedanstående lista är följande:

N = Nationella miljökvalitetsmålen

R = Regionala miljömålen

L = Lokala miljömål.

I avsnitt 3.4 finns beskrivning av vilka miljömål – N1, R1, L1 mm. - som främjas avseende åtgärderna nedan.

Efter varje åtgärd nedan anges vem/vilka som ansvarar för åtgärden. Om flera ansvariga anges, är det den förstnämnda, som har huvudansvaret.

KF Kommunfullmäktige

KS Kommunstyrelsen

SAM Samhällsnämnden

Arbetslivsnämnden

Renhållaren Härnösand Energi & Miljö AB (för närvarande)

HEMAB-vatten Härnösand Energi & Miljö AB, affärsområde vatten

FTIAB Förpacknings och tidningsinsamlingen AB

Nr	Åtgärder	Främjar miljömål	Ansvar	År
1	Markförsörjning för återvinningsstationer ska tryggas.	N1/R1	SAM	2009-
2	Vid markavtal och bygglov för återvinningsstationer ska tillgänglighet och närhet beaktas.	N1/R1	FTIAB Renhållaren	2009-
3	Riktlinjer för utformning av återvinningsstationer tas fram	N1/R1 N2/R2	SAM i samråd med FTIAB	Start 2009
4	Se över renhållarens taxor och avgifter, så att kretsloppsåtgärder och övrig källsortering stimuleras.	N1/R1, N2/R2, N3, N4	KF Renhållaren SAM	Årligen
5	Samverkan med regionen genom Y-renhållarna.	Alla miljömål	SAM Renhållaren	Fortlöpande
6	Återkommande information i syfte att minska avfallsmängderna genom att öka utsortering av farligt avfall, avfall med producentansvar mm.	Alla miljömål	Renhållaren (SAM vid miljötillsyn)	Start 2009

Nr	Åtgärder	Främjar miljömål	Ansvar	År
7	Riktlinjer för undantag från de lokala avfallsföreskrifterna tas fram	L1	SAM	2009
8	Utred förutsättningarna för att driva återbruk i kommunal eller annan regi (kretsloppsriktad marknad).	N2/R2	Arbetslivsnämnden i samråd med SAM	Start 2009
9	Utred omhändertagande av latrin i syfte att minska transportarbetet.	N2/R2	Renhållaren	2010-2011
10	Utred insamlingssystem för matavfallet.	N2/R2, N3, N4	Renhållaren	Start 2009
11	Utred behandling av organiskt avfall inklusive slam från avloppsreningsverk i samarbete med andra kommuner.	N2/R2 N3, N4, N5, R3 L2	SAM	Pågår
12	Upprätta riktvärden för anslutning till spillvatten-nätet.	N5, R3 L2	HEMAB-vatten	Start 2009
13	Informationsinsatser genomförs med mål att förbättra slamkvaliteten ytterligare för att slammet ska kunna användas som gödningsmedel.	N5, R3 L2	HEMAB-vatten SAM vid miljötillsyn	Start när punkt 11 är klar.
14	Utreda om containrar för hushållsavfall ska finnas kvar.		Renhållaren	Start 2010
15	Potentiellt förorenade markområden inklusive nedlagda avfallsupplag läggs in i GIS-skikt i kommunens översiktsplan.	R4	KS	2009
16	Kompletterande undersökningar och förslag till åtgärder tas fram för de tre nedlagda avfallsupplagen i riskklass 1-2.	R4	SAM är fastighetsägare (Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet)	Start 2010
17	Renhållaren ska vara certifierad enligt ISO 14001 och 9001 eller motsvarande.	R5, L3	Renhållaren	Är uppfyllt för nuvarande renhållare.

2.1 Uppföljning av handlingsprogrammet

De åtgärder som redovisas i denna avfallsplan är de huvudåtgärder som bör ligga till grund för berörda förvaltningars och bolags fortsatta arbete. Ansvariga nämnder, bolag och FTIAB ska årligen senast den 31 januari redovisa vidtagna åtgärder enligt denna plan till Samhällsförvaltningen. Vidtagna åtgärder och resultat som uppnåtts sammanställs av Samhällsförvaltningen och redovisas årligen vid Samhällsnämndens marssammanträde.

3. MÅL

Målen i avfallsplanen ska styra invånare, entreprenörer och andra aktörer inom avfallshanteringen mot ett hållbart samhälle.

3.1 Lokala avfallsmål

Härnösands kommuns övergripande mål för avfallshanteringen är:

- Avfallsmängderna skall minska genom att undvika att avfall uppkommer, återanvändning, materialåtervinning, energiåtervinning och kompostering. I sista hand kan deponering accepteras i enlighet med rådande lagstiftning.
- Avfallets miljöpåverkan ska minimeras.

3.2 Avfallsplanens vision

De lokala avfallsmålen ska uppnås genom att man ska uppleva att:

- **Det är meningsfullt att bidra**
Det är viktigt att alla känner sig delaktiga och förstår systemet med avfallshanteringen. Det handlar inte bara om att källsortera. För att nå en djupare förståelse krävs medvetenhet om kvalitet och livslängd på produkter, hur de produceras och om de innehåller farliga ämnen. En viktig insats är att minska mängden farligt avfall. Målet är att det ska kännas meningsfullt att minska mängden avfall och att källsortera. Systemet för avfallshantering ska kännas praktiskt och tillförlitligt.
- **Det är självklart att sortera**
Det ska finnas förutsättningar för ett bättre kretslopp av material, näringsämnen och energi. Det görs genom att produkter och material återanvänds och återvinns mer. För detta krävs bra källsortering. En förutsättning är ett logiskt och enkelt system, anpassat efter lokala förhållanden.
- **Det är lätt att göra rätt**
Sortering av avfall börjar i hemmet och på arbetsplatsen. Därför är det viktigt att alla kan sortera sitt avfall på ett enkelt och säkert sätt. Systemet ska kännas lätt och logiskt att använda. Det ska vara flexibelt och kunna anpassas till olika typer av boendeformer och bostadsområden.

- **Det är lönsamt att bidra**

Avfallshanteringen omfattar många aktörer som är beroende av varandra. Därför är en helhetssyn nödvändig ifall vi ska nå våra mål. Det är viktigt att ett övergripande och samlat ansvar finns för avfallsfrågorna. Kommunerna har detta ansvar. Kommunerna och verksamheterna måste ha och få de resurser som krävs för att vi ska kunna arbeta och sträva efter att nå målen i avfallsplanen. Det handlar t.ex. om att informera på ett engagerat sätt, ha en aktiv dialog och en omfattande och nära service. Det är viktigt att invånarna kan minska kostnaderna genom att sortera avfallet rätt och på så sätt göra det lönsamt att bidra till en bra avfallshantering.

3.3 EU:s avfallsdirektiv

EU:s direktiv och de nationella målen ligger till grund för de lagar och förordningar som styr och reglerar bl.a. kommunernas planering för och hantering av avfall.

EU:s avfallsdirektiv anger ramarna för hur avfallshanteringen ska bedrivas och varje medlemsland ska ha sin avfallslagstiftning baserad på detta direktiv. I oktober 2008 antogs ett nytt ramdirektiv för avfall. Syftet med det nya ramdirektivet är bl.a. att förhindra att avfall över huvudtaget uppkommer. Medlemsländerna ska nu arbeta för att sambandet mellan ekonomisk tillväxt och negativ miljöpåverkan från avfallsproduktion kan brytas. Avfallshierkin i det nya ramdirektivet beskrivs enligt följande:

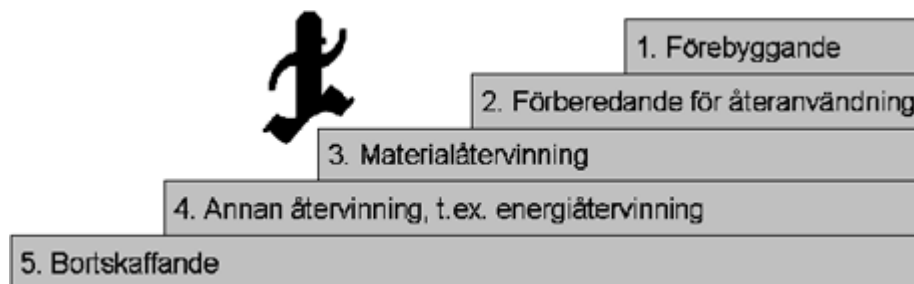

Bild 1: Avfallshierarkin som den beskrivs i det nya ramdirektivet

3.4 Miljömål inom avfallsområdet

3.4.1 Nationella miljömål

Målet för svensk avfallshantering formuleras utifrån de nationella miljömålen. Det övergripande målet för miljöarbetet är att vi till nästa generation ska kunna lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta.

Bild 2: Symbol för Sveriges Nationella miljömål

”Den totala mängden avfall ska inte öka och den resurs som avfall utgör ska tas tillvara i så hög grad som möjligt samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras”.

Riksdagen har antagit sexton nationella miljö kvalitetsmål. Avfallshanteringen återfinns i första hand under miljömålet God bebyggd miljö och Gifrfri miljö. Följande delmål för avfall gäller:

God bebyggd miljö

- Mängden deponerat avfall exklusive gruvavfall ska minska med minst 50 % till år 2005 räknat från 1994 års nivå. Nationellt miljömål, **N1**. Jämför Regionalt mål, R1
- Senast 2010 ska minst 50 % av hushållsavfallet återvinnas genom materialåtervinning, inklusive biologisk behandling. Nationellt miljömål, **N2**. Jämför Regionalt mål 2, R2
- Senast 2010 ska minst 35 % av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser källsorterat matavfall till såväl hemkompostering som central behandling. Nationellt miljömål, **N3**.
- Senast år 2010 ska matavfall och därmed jämförbart avfall från livsmedelsindustrier m.m. återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser sådant avfall som förekommer utan att vara blandat med annat avfall och är av en sådan kvalitet att det är lämpligt att efter behandling återföra till växtodling. Nationellt miljömål, **N4**.
- Senast år 2015 ska minst 60 % av fosforföreningarna i avlopp återföras till produktiv mark, varav minst hälften bör återföras till åkermark. Nationellt miljömål, **N5**.

Gifrfri miljö

- Hälsa- och miljöriskerna vid framställning och användning av kemiska ämnen ska minska fortlöpande fram till 2010. Under samma tid ska förekomsten och användningen av kemiska ämnen som försvårar återvinning av material minska. Nationellt mål, **N6**.

3.4.2 Regionala miljömål

Länsstyrelsen i Västernorrlands län har efter revidering 2007 formulerat nya regionala miljömål för perioden 2007-2020. De regionala mål och delmål, som berör avfallsområdet, är framför allt följande:

God bebyggd miljö

- Från 2003 års nivå ska mängden deponerat avfall kontinuerligt minska fram till 2010. Regionalt miljömål, **R1**. (Jämför N1.)

- Senast 2010 ska minst 50 % av hushållsavfallet återvinnas genom material-återvinning, inklusive biologisk behandling. Regionalt miljömål, **R 2**. (Jämför N2).

Giftfri miljö

- Senast 2015 är all aska och slam från anmälnings- eller tillståndspliktiga anläggningar klassad som återföringsbar respektive behandlingskrävande och kategorierna hanteras helt separat. Minst 50 % av den återföringsbara fraktionen nyttiggörs eller förs tillbaka till kretsloppen. Den behandlingskrävande fraktionen behandlas eller mellanlagras i avvaktan på behandling. Regionalt miljömål, **R3**.
- Senast 2020 är samtliga förorenade områden med riskklass 1 och 2 undersökta och vid behov åtgärdade. Regionalt miljömål, **R4**.
- Senast 2010 arbetar minst 60 % av de anställda inom privat och offentlig sektor inom länet vid arbetsplatser som är certifierade enligt ISO 14001 eller motsvarande. Regionalt miljömål, **R5**.

3.4.3 Lokala miljömål

Utöver de nationella respektive regionala målen finns det några kommunala mål att beakta. Det övergripande dokumentet är kommunens lokala **Miljömålsprogram**. Detta har antagits av kommunfullmäktige i mars 2008. Arbeta med ett särskilt handlingsprogram kommer att genomföras. Miljömålen utgår från fem profilområden, som formulerats för att utveckla Härnösand som en långsiktigt hållbar och attraktiv kommun:

De fem profilområdena är:

Bra boende

Nära natur

Rena vattnet

Ren energi

Slut kretsloppen

Bild 3: Symboler för de fem profilområdena i Härnösands lokala miljömålsprogram

Följande lokala delmål i miljömålsprogrammet är mest aktuella inom avfallsområdet:

Slut kretsloppen

- Kommunen håller avfallsplanen aktuell genom kontinuerlig översyn. Lokalt miljömål, **L1**.
- Det slam som bildas vid avloppsreningsverken används som gödningsmedel i kommunen, så att näringsämnen bildar ett kretslopp. Lokalt miljömål, **L2**.
- Kommunens verksamhet ska vid all upphandling väga in miljöfrågorna på ett medvetet och naturligt sätt tillsammans med pris, kvalitet etc. Lokalt miljömål, **L3**.

3.5 Anknytning till andra kommunala styrdokument

Det är viktigt att olika kommunala dokument som utarbetas kopplas samman.

Kommunfullmäktige antog i december 1994 "**Policy för miljövänlig upphandling**". Policyn utarbetades av Kommunförbundet Västernorrland tillsammans med länets miljöförvaltningar och inköpskontor. Härnösands kommun använder Miljöstyrningsrådets kriteriedokument vid sin upphandling. Miljöstyrningsrådet erbjuder vägledning för hållbar upphandling, miljöledning och miljörelaterad produktinformation.

En **Energiplan** antogs av kommunfullmäktige i januari 2007. I energiplanen finns två övergripande strategier på energiområdet:

1. Minskat användande av fossila bränslen.
2. Planering för en hållbar kommun.

Strategierna i energiplanen stämmer väl överens med målen i avfallsplanen.

I handlingsprogrammet till energiplanen finns tre åtgärder med koppling till avfallsplanen. Det är:

- Utökad sortering av hushållsavfall.
- Utveckla fraktionssortering av avfall.
- Information till privata hyresfastighetsägare om möjligheter till avfallssortering i fastigheten.

Åtgärderna enligt energiplanen beaktas i avfallsplanens handlingsprogram.

Arbete pågår med upprättande av en **Översiktplan** för Härnösands kommun. I översiktplanen kommer bl.a. hållbar utveckling och avfallsfrågorna att beaktas.

3.6 Härnösand, en Ekokommun

Härnösands kommun är medlem i föreningen Sveriges Ekokommuner. Det markerar kommunens vilja att ta stor hänsyn till miljöfrågorna i sin utvecklingsplanering.

4 INVERKAN PÅ MILJÖN – MILJÖBEDÖMNING

Med anledning av att det kommunala renhållningsbolaget har en avfallsanläggning i drift på fastigheten Åland 1:32 ska en miljökonsekvensbeskrivning, MKB, av avfallsplanen göras. I handlingsprogrammet, kapitel 2 redovisas ett antal åtgärder för att

bidra till de nationella, regionala och lokala miljömålen. I bilagan 4, MKB-dokumentet, kommenteras respektive åtgärds bedömda miljökonsekvenser.

5. FÖREBYGGANDE ARBETE

5.1 Avfallsproducenternas ansvar

I ett hållbart samhälle produceras varor som har hög kvalitet och lång hållbarhet. Det betyder att vi får mindre mängd avfall. Såväl konsumenter som inköpare behöver granska produkterna kritiskt och ställa krav vid inköp och upphandlingar. Genom att undvika produkter som ger farligt avfall minskar vi belastningen på miljön.

Effektiva sätt att minska sopmängden är att undvika att avfall överhuvudtaget uppkommer, t.ex. genom att:

- Välja produkter utan onödiga förpackningar.
- Satsa på kvalitetsprodukter med längre livslängd.
- Undvika engångsprodukter.

5.2 Fysisk planering

Kunskaper om avfallshantering inklusive nedlagda deponier behöver tas tillvara i den fysiska planeringen och riskerna vid en exploatering av dessa områden ska beaktas i planeringsprocesserna.

För att ge förutsättningar för enkel och smidig hantering av avfall krävs god planering såväl på det övergripande planet för den som hämtar avfallet såväl som för avfallsproducenter där avfallet uppstår.

Vid planläggning ska tillses att det finns tillräckligt med plats för renhållningsfordonet att ta sig in i området/på fastigheten och att det på ett praktiskt sätt går att stanna och utföra renhållningsuppdraget. In- och utfartsmöjligheterna kan förenklas om vändplan finns.

5.3 Bygglov

Vid bygglov tillförsäkras att soprummen/soputrymmena utformas så att de är tillräckligt stora för att hantera olika avfallsfraktioner. Hänsyn ska tas till avfallsarbetarnas arbetsmiljö. Det innebär att tillräckligt stora soprum/ytor ska finnas, och där så krävs, att ramper finns.

Återvinningsstationerna ska vara lättillgängliga och utformade enhetligt och bör vara anpassade till omgivande miljö. Områdena ska vara lättstädade. Idag finns upprättade markavtal för 70 % av återvinningsstationerna.

5.4 Regionalt samarbete

I dagsläget pågår ett regionalt samarbete som kallas för Y-renhållarna. Samtliga av länets kommuner och renhållare deltar i detta samarbete. Främst sker samarbete och utbyte av erfarenheter när det gäller information, upphandlingsfrågor, utbildningar och frågor kring förpacknings- och tidningsinsamlingen.

5.5 Miljötillsyn

Samhällsförvaltningen utövar miljötillsyn över avfallshantering hos anmälningspliktiga och tillståndspliktiga anläggningar samt över mindre verksamheter. Länsstyrelsen har tillsyn över större tillståndspliktiga anläggningar.

Miljötillsynen inom avfallshanteringen omfattar bl.a. följande områden:

- Tillsyn av hantering av farligt avfall hos företag och vid rivningsprojekt.
- Tillsyn över att producentansvaret följs.
- Tillsyn över efterbehandlingsåtgärder av förorenade områden inklusive deponier som ska anmälas till samhällsförvaltningen.
- Prövningar av avfallsdispenser från hushåll.
- Tillsyn över att matavfallet samlas in när denna insamling påbörjats i Härnösand.

5.6 Information

Information och kommunikation är viktiga ingredienser i arbetet med att nå en kvalitativt bättre avfallshantering. För att nå avfallsplanens mål måste kommunikationen och informationsinsatserna mot konsumenter av avfallstjänster hållas på en betydligt högre nivå än vad hittills varit fallet.

Huvudinriktningen för avfallsplanen är att flytta avfallet uppåt i avfallshierarkin. (Se avsnitt 3.3) En förutsättning för detta är att hushållen har rätt kunskap om hur de skall hantera sitt avfall. Ökade informationsinsatser innebär en ökad kostnad på kort sikt, men på lång sikt kan dessa ersättas med de minskade kostnader som fås med förbättrad sortering. Om större andel förpackningar med producentansvar samlas in och avfallsmängderna som nu skickas till förbränning minskar kommer det på sikt medföra ekonomiska vinster för samhället.

Ett behov finns för en återkommande informationskampanj för att kommunens medborgare ska förstå nyttan och konsekvenser med bättre sortering av producentansvarsmaterial samt övrigt avfall, miljömässigt och ekonomiskt. Kommunens/ Renhållarens informations- och kommunikationsarbete är av största vikt för att avfallsplanens mål ska kunna uppnås.

Följande informations- och kommunikationskanaler rörande avfall finns för närvarande i Härnösands kommun:

- Kommunens webbplats www.harnosand.se Där finns blanketter för dispenser, avfallsplan och avfallsföreskrifter att ladda hem mm.
- På renhållarens webbplats, www.hemab.se, finns förutom nyheter om avfall och miljö också uppgifter att hämta angående avfallsabonnemang, taxor, återvinningsstationer, återvinningscentraler, avfallssortering, information om el-avfalls och farligt avfallsinsamling mm.

6. SAMRÅD

6.1 Samråd med länsstyrelsen

Redan i ett tidigt skede under 2008 hölls samråd med länsstyrelsen angående lämpligt innehåll och arbetsmetod inför arbetet med en ny avfallsplan. Särskilt tonvikt har lagts på själva processen både med planförslaget som sådant och vad gäller de förslag till åtgärder, som har tagits fram.

6.2 Samråd med fastighetsägare

Större fastighetsägare i kommunen samt även Villaägarföreningen har, genom riktade brev som skickades ut under våren 2008, erbjudits att komma in med synpunkter på vad den nya avfallsplanen bör inriktas mot. Inga synpunkter har erhållits.

6.3 Medborgardialog

Arbetet med en ny översiktsplan, ÖP+, har påbörjats. En samverkan mellan den planeringen och arbetet med den nya avfallsplanen har gjorts via den s.k. Medborgardialogen. Ett stort antal möten har hållits med kommunens innevånare. De har anordnats både ute på landsbygden och inne i centralorten i syfte att fånga upp synpunkter inom bl.a. avfallsområdet. Flertalet av inkomna synpunkterna inom avfallsområdet har beaktats i avfallsplanen och kommer att arbetas vidare med, som t.ex. när det gäller frågor om utsortering och omhändertagande av organiskt avfall (eventuellt rötning) och tillgänglighet till återvinningsstationer.

7. DISKUSSION

Härnösand är en ekokommun. Det markerar kommunens vilja att ta stor hänsyn till miljöfrågorna i sin planering. Det är viktigt att olika kommunala dokument kopplas samman. Avfallsplanen omsätter många nationella, regionala och lokala miljömål. Många av åtgärderna i handlingsprogrammet är av utredningskaraktär. Det går i nuläget inte att uppskatta om våra insatser kommer att vara tillräckliga för att uppnå miljömålen inom avfallsområdet. En av de största förändringarna med den föreslagna avfallsplanen gäller insamling och biologisk behandling av matavfall. Ett ökat samarbete inom regionen är viktig för att tillsammans uppnå målen.

Informationsinsatser till avfallsproducenter om insamling och sortering av avfallet är andra viktiga åtgärder.

Avfallsplanens mål och handlingsprogram bedöms ge följande effekter:

- Förbättra resurshushållningen i samhället.
- Ökad medvetenhet om avfallshanteringens betydelse från miljösynpunkt.
- Minskad miljöpåverkan från avfallshantering, bl.a. genom minskning av miljöskadliga ämnen i avfallet och minskad klimatpåverkan.

Bilaga 1**NUVARANDE AVFALLSHANTERING****1. HUSHÅLLSAVFALL**

För insamling av hushållsavfall anlitar kommunen sitt helägda bolag, Härnösand Energi o Miljö AB. De sköter även vidaretransport av hushållsavfallet. Kommunens ansvar för hämtning och omhändertagande omfattar allt hushållsavfall, utom det avfall för vilket producentansvar införts.

Mängden hushållsavfall som samlas in via säckar/kärl ökade årligen mellan 2000 – 2005 för att sedan minska något år 2006 och 2007.

	2000	2003	2005	2008
Hushållsavfall (kärlsopor)	5256 ton	5 537 ton	5719 ton	5 424 ton

Jämförelse i avfallsplanen sker utifrån 2003 års nivå med hänvisning till de regionala miljömålen som valt detta år som jämförelse.

1.1 Hämtningssystem för kommunalt hushållsavfall

Från år 2005 har Härnösand infört ett system med registrering av varje kärl innan det töms. Detta för att säkerställa kvaliteten, dvs. att kärlet töms när det ska, att varje kund betalar rätt pris och att en effektiv hämtning kan ske.

Renhållningstaxan baseras på avfallets kärlstorlek och hämtningsintervall. Insamling av hushållsavfall från villor, flerbostadshus och verksamheter sker normalt med plastkärl på hjul. Hämtning sker med bak- eller sidolastande sopbil. Det normala hämtningsintervallet är 14 dagar i hela kommunen. I flerbostadshus utnyttjas i vissa fall containers som alternativ till plastkärl. Samhällsnämnden kan bevilja kortare/längre hämtningsintervall om abonnent så önskar och vissa miljökrav uppfylls. Antalet behållare för hushållsavfall från permanentboende och verksamheter år 2008 är ca 7 040.

För fritidshus, totalt 2 274 abonnemang 2008, sker hämtning i huvudsak från gemensamma kärl (ca 100 st. kärl) under sommarmånaderna, d v s 1 maj till 30 september. 873 st. fritidsabonnenter har hämtning direkt vid fastighet. De gemensamma kärnen är placerade i sådana fritidshusområden där det är svårt/omöjligt att placera ut kärl separat för varje fastighet. Tömning sker varannan vecka även för fritidshus. Det finns problem med gemensamma kärl som t.ex. nedskräpning och överfulla kärl bl.a. beroende på att avfallscontainrarna lockar till sig andra avfallslämnare utanför fritidshusområdet.

Hushållsavfall från Härnösands kommun omlastas vid Älands avfallsanläggning till containerfordon och transporteras fr.o.m. 2007 vidare till Korsta kraftvärmeverk i Sundsvall för förbränning och energiutvinning.

	2003	2005	2007	2008
Mängd avfall till förbränning, ton	1 896	6997	9 460	12079
Mängd hushållsavfall som mottagits och deponerats vid Ålands avfallsanläggning, ton	7282	1693	356	391

1.2 Renhållningskostnader

Kostnaderna för kommunens avfallshantering täcks helt via renhållningstaxa och mottagningsavgift vid avfallsanläggning. Taxesystemet för hushåll är uppbyggt enligt principen att alla betalar en grundavgift och en hämtningsavgift. Den del av taxan som kan påverkas av avfallslämnarna är i första hand kärstorlek och hämtningsintervall. Syftet med den differentierade taxan är att stimulera till minskade avfallsmängder från hushållen. Grundavgiften ska täcka kostnader för insamling av farligt avfall, mottagning av avfall på återvinningscentralerna, grovsopskampanjer, planering, kundservice, uppföljning mm. Återvinningscentraler, ÅVC, finns på Miljöcentralen på Jaktstigen och Ålands avfallsanläggning.

”Normalavgiften” för en familj boende i villa 2009 med sophämtning varannan vecka är totalt 1899 kr enligt följande:

- Grundavgift 348 kr
- Hämtnings- o behandlingsavgift 1 515 kr (190 liters kärl)

Enligt Villaägarnas undersökning (2008) har Härnösand landets lägsta renhållningsavgift för källsorterat avfall och en åttondeplats i landet vad gäller renhållningsavgift vid hemkompostering. Motsvarande undersökning vad gäller lägenheter visar på att renhållningsavgiften ligger på riksgenomsnittet.

1.3 Avfall med producentansvar

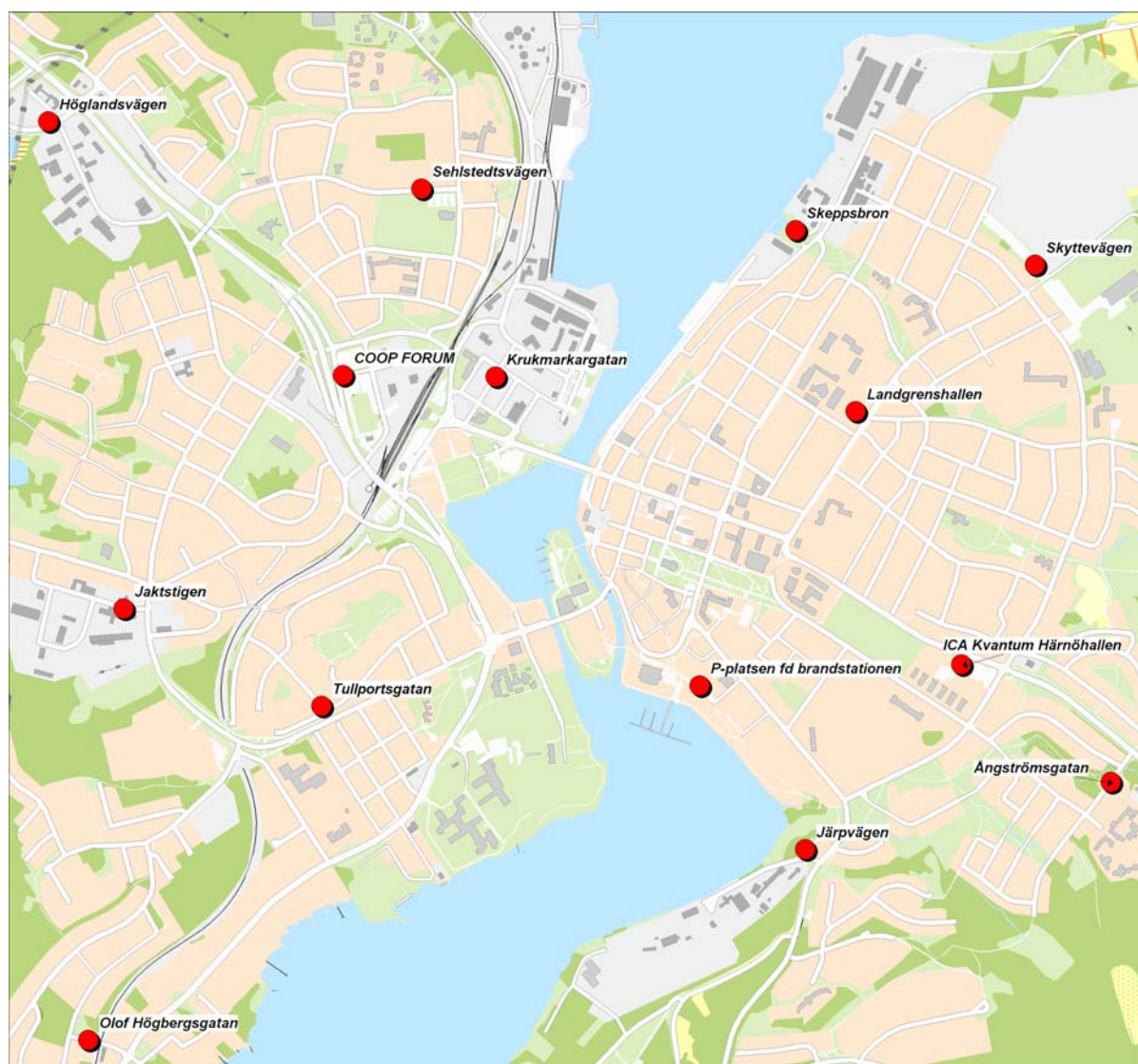
Avfall som omfattas av producentansvar ska samlas in via system finansierade och administrerade av producenterna. I Sverige har vi lagstiftat producentansvar för sex produktgrupper:

- Förpackningar av papper, kartong, wellpapp, trä, plast, glas och metall
- Tidningspapper
- Elektriskt- och elektroniskt avfall (el-avfall).
- Bärbara batterier och blybatterier.
- Däck
- Bilar

1.3.1 Förpackningar och tidningspapper

Producentansvar gäller för förpackningar av papper, kartong, wellpapp, trä, plast, glas och metall. ”Förpacknings- och Tidnings Insamlingen”, FTI, organiserar insamlingen av tidningar och förpackningar. Utsorteringen i hushållen av förpackningsmaterial styrs till stor del av den servicenivå som FTI erbjuder, dvs. närheten till en återvinningsstation (ÅVS). Från 2008 finns 23 ÅVS:er i kommunen med möjlighet till utsortering av tidningar samt förpackningar av glas, papper, plast och metall. Se karta 1 och 2. För sorterat trä finns ingen insamling med producentansvar i Härnösand.

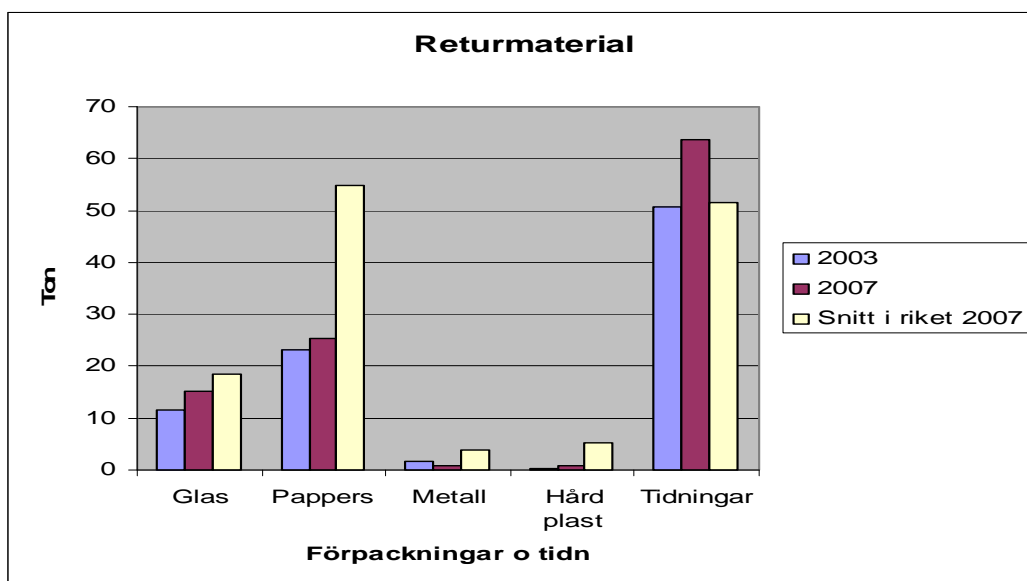
Karta 1. Återvinningsstationerna i tätorten

Karta 2. Återvinningsstationerna på landsbygden

Nedanstående mängder tidningar och förpackningar av glas, papper, metall och plast samlades in i Härnösands kommun 2003 respektive 2007.

I Härnösand utför HEMAB insamlingen av producentansvarsavfallet från återvinningsstationerna, på uppdrag av FTI. Materialen körs till återvinningsanläggningen vid Jaktstigen för ev sortering och balning, mellanlagring och omlastning. Det mesta av de källsorterade materialen sorteras en extra gång av personal vid ett sorteringsband. De insamlade mängder som anges för Härnösand kan därför i vissa fall förfalla vara mindre än vad de i själva verket är p.g.a. förhållandevis rena/välsorterade fraktioner. Från den 1 november 2008 sorteras inte längre plast- och metallförpackningar innan leverans till FTI i enlighet med det nya avtalet.

Tidningspapper transporteras till IL Recycling som skickar det vidare till pappersbruk. Wellpapp och pappersförpackningar transporteras direkt till pappersbruk. Glas körs till Hammars glasbruk i Askersund och utnyttjas för produktion av nytt glas och isoleringsmaterial. Plastförpackningar av hårdplast transporteras till IL Recycling som skickar det vidare för sortering i flera fraktioner som sedan används till nya produkter, gällde t.o.m. 31 oktober 2008. Från den 1 november 2008 ska även mjukplast återvinnas. Förpackningar av mjukplast lämnas i samma behållare som hårdplastförpackningar. Förändringen beror på att det nu finns teknik som gör det ekonomiskt och miljömässigt fördelaktigt att materialåtervinna även mjukplasten. Krymp- och sträckfilm från verksamheter samlas in, balas och säljs till f.n. IL Recycling.

Aluminiumförpackningar återvinns till ny råvara. Metallförpackningarna återvinns till järnbalkar och armeringsjärn.

1.3.2 Elektriskt och elektroniskt avfall, s.k. elavfall

Det elavfall som kommer till ÅVC, sorteras och skickas sedan vidare till specialiserade återvinnare för demontering och omhändertagande av de skadliga komponenterna. Insamlad mängd elavfall i Härnösands kommun:

Elavfall	2003	2007
Lysrör:	30 808 st	25 830 st
Lågenergilampor:	15 011 st	14 313 st
Glödlampor:	ingen uppgift	94 136 st
Kyl och frys	1 328 st	1 506 st
Elskrot:	231 ton	445 ton

Elavfall insamlas via EI-kretsen. EI-kretsen tar hand om lysrör, kvicksilverlampor, insamlade spisar, diskmaskiner och andra elektriska och elektroniska produkter med producentansvar.

Av tabellen ovan framgår att insamlingen av elskrot har ökat kraftigt mellan åren 2003 och 2007 medans insamlingen av övrigt elavfall är ganska likvärdigt.

Socialförvaltningen har en demonteringsanläggning för vitvaror som spisar, tvätt- och diskmaskiner och torkskåp på Rönngatan. Metallavfall sorteras var för sig och skickas sedan vidare till återvinning.

1.3.3 Bärbara batterier och blybatterier

Batterier kan lämnas på försäljningsställen i kommunen samt på alla ÅVS och ÅVC, Producentansvar gäller för batterier. Bärbara batterier insamlas via EI-kretsen. BlyBatteriRetur tar hand om blybatterier. Bolaget har inte kunnat lämna några uppgifter över insamlade mängder för Härnösands kommun.

1.3.4 Däck

Däck samlas in via återförsäljare av nya däck. Svensk Däckåtervinning AB är branschens insamlingsamordnare. Däck som sitter på bilen ligger inte under producentansvaret för däck utan hör till producentansvaret för bilar. Bolaget har inte kunnat lämna några uppgifter över insamlade mängder för Härnösands kommun, men beräknar att ca 8 kg däck samlas in årligen per kommuninnevånare.

1.3.5. Bilar

Bilar samlas in via BIL Sweden. BIL Sweden har ett rikstäckande mottagningsnät. Medlemmarna har skrivit avtal med STENA Recycling, som har utvecklat ett nätverk av bilskrotare (REFERO). I Härnösand finns ingen bilskrotningsanläggning. Under 2008 skrotades det totalt i Sverige 150 000 personbilar/lastbilar/bussar under 3 500 kg totalvikt. Bolaget har inte kunnat lämna några uppgifter över insamlade mängder för Härnösands kommun.

1.4 Utförd plockanalys av hushållsavfall i Härnösand

På nästa sida redovisas en sammanställning av plockanalys av hushållsavfall utförd i hyreshus och villor i Härnösand i oktober 2008.

	Hyreshus	Villor
	%	%
Pappers förpackningar (P)	12,24	11,16
Tidningar och returpapper (P)	15,98	13,79
Wellpapp (P)	0	0
Hårdplast (P)	7,78	8,01
Mjukplast (P)	14,58	17,44
Glas (P)	3,6	2,39
Metall (P)	2,53	3,63
El och elektronik (P)	0,74	1,89
Farligt avfall	0	0
Brännbart avfall	29,29	23,06
Bioavfall /Organiskt avfall	13,26	18,63
Övrigt Organiskt avfall / restfraktion	0	0
<hr/> <i>Totalt:</i>	<hr/> 100%	<hr/> 100%

(P)= producentansvar gäller för detta avfall

Det finns inga beräknade riksgenomsnitt när det gäller plockanalyser. Vid jämförelse med ett färre antal kommuners redovisningar av plockanalyser hos Avfall Sverige kan konstateras att Härnösands kommun har relativt mycket material som omfattas av producentansvar kvar i hushållsavfallet och samtidigt ett lågt innehåll av matavfall.

1.6 Grovavfall

På Miljöcentralen och Älands avfallsanläggning finns återvinningscentraler, ÅVC, där privatpersoner/verksamheter kan lämna grovavfall hela året. Två gånger/år är det grovavfallskampanj då containerbilar åker runt på landsbygden så hushållen kan lämna sitt sorterade avfall. Ur grovavfallet sorteras skrot och annat återvinningsbart ut, liksom eventuell förekommande farligt avfall, elavfall och vitvaror. Den brännbara fraktionen går med övrigt hushållsavfall till Sundsvall för förbränning.

1.7 Latrin

Latrin hämtas efter budning och på särskilda uppsamlingsställen. Mängderna har varierat mellan 20 – 30 ton de senaste sju åren. Fr.o.m. 2008 transporteras insamlade latrinmängder till Bollnäs där det komposteras. Efter ansökan till Samhällsnämnden kan bevilja tillstånd till kompostering av latrin på den egna fastigheten om vissa miljövillkor uppfylls.

2. ÖVRIGA AVFALLSLAG

Vid Älands avfallsanläggning har dessa avfallsmängder mottagits och deponerats.

Material, ton	2003	2007
Park- och trädgårdsavfall	42	20
Bygg- och rivningsavfall samt jord- o schaktmassor	2257	241
Avfall från energiutvinning	1718	2222
Avfall från kommunalt avloppsvatten	137	78
Branschspecifikt industriavfall	482	428
Ej branschspecifikt industriavfall	634	192
Asbest	51	89

2.1 Park- och trädgårdsavfall

Grövre träavfall från kommunala grönområden och kyrkogårdar körs till Kraftvärmeverket Härnösand där det flisas. Tunnare grenar tas emot på Älands avfallsanläggning och komposteras tillsammans med park- och trädgårdsavfall med ursprung från privata trädgårdar.

2.2 Bygg- och rivningsavfall

Bygg- och rivningsavfall tas emot på Älands avfallsanläggning, men företag kan också lämna sitt avfall till specialiserade byggåtervinningsföretag, eller anlita andra avfallsbolag (fri marknad). Jord och schaktmassor tas emot på Älands avfallsanläggning och används där som konstruktionsmaterial och täckmassor på deponin.

2.3 Avfall från energiutvinning

Vid förbränning av biobränslen bildas avfall i form av bottenaska och flygaska. En del av bottenaskan kan återvinnas som jordförbättringsmedel i anläggningsjord. På Älands avfallsanläggning mottas både flygaska och bottenaska som kan utnyttjas i konstruktioner och täckningsarbeten på anläggningen. Askan kommer från Kraftvärmeverket i Härnösand.

2.4 Avloppsslam

I de större avloppsreningsverken, Kattastrand och Norrstig, avvattnas slammet till en TS-halt (torrsubstanshalt) på 18 - 20 %. Den största delen av slammet går till Älands avfallsanläggning för kompostering och utnyttjande i konstruktions- och sluttäckningsarbeten. Oavvattnat slam från mindre reningsverk, enskilda och kommunala slambrunnar samt slutna tankar behandlas i avloppsreningsverket i Norrstig respektive Byåker. Avloppsslam är näringsrikt och provtagning visar att halterna av tungmetaller och andra gifter är mycket låga. En mindre mängd slam blandas med kalk och erbjuds Härnösandsborna gratis som s.k. Biomull. I dagsläget finns emellertid inget större intresse från jordbruksnäringen att i större skala använda slammet som gödningsmedel. En ändrad inställning på denna punkt är avgörande för om större mängder slam ska kunna återföras i jordbrukets kretslopp.

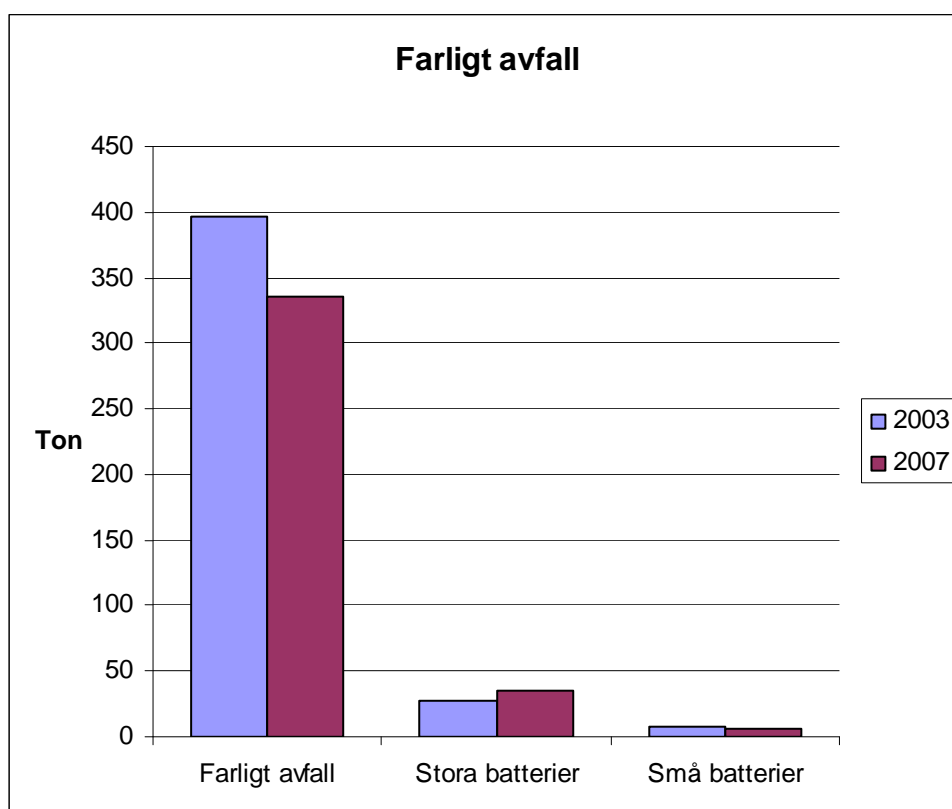
Mängd avloppsslam hanterat på Älands avfallsanläggning:

Slamtyp (mängd, ton/år)	2003	2007
Avvattnat slam från reningsverk	3 997	4 028
Oavvattnat slam	136	78

Med oavvattnat slam menas slam från avloppsstopp, schakter, fettavskiljare, kalk och sand från vattenverket och dagvattenbrunnar (från icke kommunal mark). Gatu-brunnsslam avvattnas i lagun i hamnområdet. Detta slam består nästan uteslutande av regnvatten samt en liten del grus och sand. När lagunen grävs ur läggs sanden ut på deponin på Älands avfallsanläggning.

2.5 Farligt avfall

Farligt avfall ska samlas in och behandlas separerat från övrigt avfall. Kommunen har ansvar för insamling av farligt avfall och batterier från hushåll. Allmänheten kan lämna sitt farliga avfall på Miljöcentralen och Älands avfallsanläggning. Två gånger per år genomförs kampanj för insamling av farligt avfall i samband med kampanj för grovavfallsinlämning. Det farliga avfallet transporteras till behandlingsanläggning med tillstånd för sortering och omhändertagande.

Stora batterier i diagrammet avser bilbatterier innehållande bly.

2.6 Kasserade läkemedel

Apoteken tar emot läkemedelsavfall kostnadsfritt från allmänheten och svarar för transport och destruktion av sådant avfall.

3. DEPONIN PÅ ÄLANDS AVFALLSANLÄGGNING

Ett nytt tillstånd enligt miljöbalken finns sedan sommarn 2008. Länsstyrelsen har beviljat HEMAB tillstånd som förutom befintlig verksamhet innebär kompostering och/eller rötning av organiskt avfall, behandling av förorenade jordmassor och att en ny deponiyta kan tas i bruk för inert och icke farligt avfall.

Av den gamla deponiytan kommer fortsättningsvis asbest- och askdeponin att nyttjas. I övrigt kommer den gamla deponiytan att avslutas. Ett försök med att flytta befintligt avfall för att få till en lämplig form med bra avrinning har gjorts vintern 2007/08. Försöket var lyckat och fortsättning på arbetet satte igång oktober 2008. Nya gasbrunnar ska byggas i samband med detta för energiutnyttjande till fjärrvärmeverket.

Bilaga 2**UPPGIFTER SOM SKA LÄMNAS TILL LÄNSSTYRELSENS SAMMANSTÄLLNING**

Enligt 13 § i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om innehållet i en kommunal avfallsplan (NFS 2006:6) ska planen innehålla vissa uppgifter som underlag för länsstyrelsens sammanställning av de kommunala avfallsplanerna. Nedan redovisas begärda uppgifter för Härnösands avfallsplan 2009-2012.

1. ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Kommun: Härnösand
År: 2009
Datum när planen antogs: 2009-09-28
Ansvarig nämnd: Samhällsnämnden
Övriga medverkande nämnder: Kommunstyrelsen, Myndighetsnämnden

2. KOMMUNENS BEFOLKNING OCH STRUKTUR

Befolkning, totalt: 24 716 invånare
Datum: 2008-12-31
Antal hushåll i småhus: 6614 (FoB 1990) 6500 Uppskattad siffra 2007
Antal hushåll i flerbostadshus: 5769 (FoB 1990) 5250 Uppskattad siffra 2007
Antal hushåll i fritidshus: 2431 bebyggda fritidsfastigheter 1993-12-31, 2500 Uppskattad siffra 2007

3. AVFALL SOM KOMMUNEN ANSVARAR FÖR

Totalt insamlad mängd avfall: 8 029 ton
Insamlad mängd matavfall till biologisk behandling: 0
Insamlad mängd farligt avfall: 388 ton

4. AVFALL SOM OMFATTAS AV PRODUCENTANSVAR

Insamlade mängder avfall: 3 724 ton

5. ANLÄGGNINGAR FÖR ÅTERVINNING OCH BORTSKAFFANDE AV AVFALL

5.1 Anläggningens namn HEMAB - Älands avfallsanläggning
Fastighetsbeteckning: Äland 1:32
SNI-koder: 90.30, 90.50, 90.70, 90.100, 90.140, 90.160, 90.280, 90.300 och 90.310
Metoder som används för återvinning eller bortskaffande: Deponering, sortering, mellanlagring och behandling av avfall.

Typ av avfall som tas emot:	Inert avfall, aska, asbest, utsorterat avfall som omfattas av producentansvar, farligt avfall, sortering och mellanlagring av övrigt hushållsavfall och verksamhetsavfall, behandling av förorenade jordar, nedgrävning av sällskapsdjur.
Totalt mottagen avfallsmängd:	3 600 ton avfall har deponerats, 25 000 ton återvinningsmaterial, farligt avfall mm har hanterats under 2007.
Anläggningens kapacitet:	Ingen uppgift
Tillåten avfallsmängd enligt tillstånd:	Mellanlagring av 15 000 ton avfall/år, mellanlagring av momentant 250 ton farligt avfall, sortering av 35 000 ton avfall/år, biologisk behandling av 20 000 ton organiskt avfall genom kompostering eller rötning, biologisk behandling eller tvättning av 20 000 ton förorenade jordmassor och deponering av 7000 ton inert avfall.

5.2 Anläggningens namn: HEMAB - Miljöcentralen vid Jaktstigen

SNI-kod:	90.50 B, 90.80 C och 90.40 C
Fastighetsbeteckning:	Älgen 1 och 2 samt Baldershage 4 och 5
Metoder som används för bortskaffande:	Mottagning, sortering och mellanlagring.
Typ av avfall som tas emot:	Återvinningsmaterial, farligt avfall och grovavfall från hushåll och verksamheter inom Härnösands kommun.

Totalt mottagen avfallsmängd:	5300 ton hanterades år 2007
Anläggningens kapacitet:	Ej bedömd
Tillåten avfallsmängd enligt tillstånd:	Samtidig lagrad mängd farligt avfall får maximalt uppgå till 65 ton.

5.3 Anläggningens namn: AB Härnösand Schakt och Trädgårdsanläggningar

SNI-kod:	90.300 B
Fastighetsbeteckning:	Specksta 1:4 och Gånsvik 1:137
Metoder som används för återvinning eller bortskaffande:	Deponering
Typ av avfall som tas emot:	Schaktmassor

Totalt mottagen avfallsmängd: Inget avfall mottogs under 2007.

Anläggningens kapacitet: Inte bedömd

Tillåten avfallsmängd enligt tillstånd: 3 000 m³/år

5.4 Anläggningens namn: Econova Energi AB

Fastighetsbeteckning: Överskog 2:39

SNI-kod: 90.420 B

Metoder som används för återvinning eller bortskaffande: Återvinning

Typ av avfall som tas emot: Organiska restprodukter från skogsindustrin till biobränsle och jordförbättringsmedel.

Totalt mottagen avfallsmängd: Mottagning av 19 684 ton restprodukter har skett under 2007.

Anläggningens kapacitet: Ej bedömd

Tillåten avfallsmängd enligt tillstånd: 25 000 ton/år för produktion av jordförbättringsmedel. 75 000 ton/år för produktion av biobränsle

5.5 Anläggningens namn: NCC Roads AB

Fastighetsbeteckning: Järsta 1:3

SNI-kod: 90.110

Metoder som används för återvinning eller bortskaffande: Mellanlagring, återvinning

Typ av avfall som tas emot: Asfalt, betong, jordmassor

Totalt mottagen avfallsmängd: 1 800 ton returafalt, 500 ton returer rivningsbetong/tegel,

1 100 ton returer jordmassor år 2007.

Anläggningens kapacitet: Ej bedömd

Tillåten avfallsmängd enligt anmälan: 3 000 ton returafalt, 2 000 ton returer rivningsbetong/tegel, 4 000 ton returer jordmassor

5.6 Anläggningens namn: Slamlagunen - Samhällsnämnden

Fastighetsbeteckning: Fastlandet 2:56

SNI-kod: 90.430

Metoder som används för återvinning eller bortskaffande: Avvattnings

Typ av avfall som tas emot: Gatubrunnsslam
Totalt mottagen avfallsmängd: Ca 100 m³ slam 2007.
Anläggningens kapacitet: Ej bedömd
Tillåten avfallsmängd enligt anmälan: Ej reglerat

6. LOKALA MÅL SOM UTGÅR FRÅN NATIONELLA MILJÖKVALITETSMÅL OCH REGIONALA MÅL

Lokala mål för avfall som kommunen ansvarar för:

1. Avfallsmängderna skall minska genom att undvika att avfall uppkommer, återanvändning, materialåtervinning, energiåtervinning och kompostering. I sista hand kan deponering accepteras i enlighet med rådande lagstiftning.
2. Avfallets miljöpåverkan ska minimeras.

Lokala mål för avfall som kommunen inte ansvarar för (verksamhetsavfall):

Som mål 1 och 2 ovan.

Bilaga 3

NEDLAGDA DEPONIER

En avfallsplan ska innehålla uppgifter om deponier som inte längre tillförs avfall. För varje sådan deponi ska en bedömning av risken för olägenheter för människors hälsa eller miljön redovisas. För de deponier där kommunen har varit verksamhetsutövare ska planen även innehålla uppgifter om planerade och vidtagna åtgärder för att förebygga olägenheter för människors hälsa eller miljön.

Under 2003-2004 deltog miljökontoret i ett regionalt avfallsprojekt genom kommunförbundet i Västernorrland, "Avfallsprojekt 2002-2004" gällande riskklassificering av nedlagda deponier. Som underlag för klassificeringen fanns material från inventeringar utförda av miljökontoret 1984/85, 1994 och 2003. Den slutgiltiga bedömningen gjordes av länsstyrelsen. Samtliga deponier finns registrerade i GIS-skikt (geografiskt informationssystem) för framtida planeringar/exploateringar. Länsstyrelsen har föreslagit länets miljöförvaltningar att genomföra ett gemensamt tillsynsprojekt gällande nedlagda deponier. Projektet har inte påbörjats.

1. METODIK FÖR INVENTERING AV FÖRORENADE OMRÅDEN (MIFO)

MIFO är ett inventeringsinstrument som gör det möjligt att dela in förorenade områden i riskklasser. Modellen används bl.a. av Naturvårdsverket. Riskklassificeringen görs enligt en 4-gradiga skala. Enligt riskklassificeringen bedöms normalt nedanstående åtgärder:

- Riskklass 1** Mycket stor risk
Åtgärder: Mätningar, undersökningar samt avslutande åtgärder behövs.
- Riskklass 2** Stor risk
Åtgärder: Mätningar och undersökningar bör utföras för senare ställningstagande.
- Riskklass 3** Måttlig risk
Åtgärder: Begränsade åtgärder behövs.
- Riskklass 4** Liten risk
Åtgärder: Inga åtgärder behövs.

2. RESULTAT AV MIFO-INVENTERINGEN

Deponier i riskklass 1

Två nedlagda deponier - Myrandeponin och en tidigare deponi i Älandsbro, Kragom – har klassificerats i riskklass 1. Inom ramen för det regionala avfallsprojektet genomfördes 2003-2004 grundvattenprovtagning nedströms dessa nedlagda avfallsdeponier. Myrandeponin har även varit föremål för examensarbete i Mitthögskolans regi. Resultat från provtagningarna innebär att det kan finnas anledning att gå vidare med undersökning och skyddsåtgärder – ev. inneslutning - eftersom deponierna läcker tungmetaller.

Deponi i riskklass 2

En deponi – Ramsås deponin – ligger i riskklass 2. För denna deponi bör kontrollmätningar genomföras för att kunna ta ställning till behov av åtgärder, fortsatt kontrollverksamhet eller omklassning till grupp 3 eller 4. Närheten till dricksvattentäkt föranleder försiktighet och uppföljning. Deponin i Ramsås har varit föremål för examensarbete i Mitthögskolans regi.

Deponi i riskklass 3

En deponi - Oljehamnen/Djuphamnen deponin – ligger i riskklass 3. Djuphamnsområdet, med delar av Kronholmen och den s.k. Bränneritjärn sägs vara resultatet av omfattande dumpning av rivningsmaterial, schaktmassor och hushållsavfall.

Deponier i riskklass 4

23 deponier ligger i riskklass 4. För flertalet upplag blev resultatet av karteringen en registrering av läge och huvudsakligt innehåll och ett konstaterande att särskilda miljöskyddsåtgärder ej synes behövliga.

3. ANSVAR

3.1 Verksamhetsutövare

Det är i första hand den som deponerade avfallet som ska vidta åtgärder. När det gäller gamla, avslutade kommunala deponier ansvarar kommunen för att undersöka dem och bedöma deras risker. För deponierna i riskklass 1-3 ovan är kommunen ansvarig för undersökningar och åtgärder. Vem som är ansvarig för åtgärder vid en nedlagd deponi kan vara svårt att fastställa för avslutade deponier som inte är kommunala. Om det inte går att hitta den som deponerade avfallet kan markägaren bli ansvarig för att åtgärda deponin.

3.2 Tillsynsmyndighet

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för avfallsupplag nedlagda efter 1969. För tippar som lagts ner före 1969 ansvarar kommunen för tillsynen. Det innebär att länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för deponierna i riskklass 1 och 2, dvs. Myran, Åland och Ramås, eftersom de lades ned efter 1969 då miljöskyddslagen infördes. När det gäller deponin i riskklass 3, dvs. Oljehamnen/Djuphamnen är kommunen tillsynsmyndighet. För deponierna i riskklass 4 är det antingen länsstyrelsen eller kommunen som är tillsynsmyndighet för dessa avfallsupplag beroende på vilket år de är nedlagda.

Samhällsnämnden är renhållningsansvarig nämnd. Det innebär att både ansvaret för åtgärder för de nedlagda deponierna och tillsynen över dessa (när kommunen är tillsynsansvarig myndighet) ligger inom samhällsförvaltningen. Förvaltningens personal utför tillsynen på delegation från myndighetsnämnden för att inte tillsynsjäv ska uppstå.

4. EJ RISKKLASSADE DEPONIER

Förutom riskklassade nedlagda deponier i bifogad lista känner kommunen till bl.a. nedlagda deponier på följande orter: Judeby, Kråkviken, Murbergsviken och Säbrå. Bl.a. dessa deponier kan komma att ingå i det tillsynsprojekt som länsstyrelsen planerar.

5. DELVIS AVSLUTAD DEPONI

Utansjö 3:48, Utansjö Bruk

På fastigheten Utansjö 3:48 (f.d. Mörtsal 1:3) finns en industrideponi främst för barkrester från Utansjö bruk. Länsstyrelsen har beslutat om sluttäckning av deponin. En deponi anses avslutad först när sluttäckning har inspekterats genom tillsynsmyndighetens försorg och tillsynsmyndigheten har godkänt den. Provtagning och analys kommer att ske i överensstämmelse med gällande kontrollprogram tills länsstyrelsen kommer att fatta nytt beslut i frågan. Denna deponi motsvarar deponi 17 b i nedanstående lista.

6. ÅTGÄRDER

Enligt regionalt miljömål ska samtliga förorenade områden med riskklass 1 och 2 vara undersökta och vid behov åtgärdade senast år 2020. Enligt handlingsprogrammet till denna plan kommer kompletterande undersökningar och förslag till åtgärder att tas fram för de tre nedlagda avfallsupplagen i riskklass 1-2 under åren 2009-2013. Samhällsförvaltningen kommer att delta i det tillsynsprojekt som länsstyrelsen föreslagit gällande nedlagda deponier. Tidsperspektiv för skyddsåtgärder kan bedömas när tidigare undersökningar kompletterats med ytterligare provtagningar. Bedömningar kommer att göras i samarbete med länsstyrelsen och övriga kommuner i länet.

Nedlagda, riskklassificerade avfallsdeponier i Härnösands kommun

Nr.	Objekt - Härnösand	Bransch	Driftperiod	Riskklass	Plan.åtg.
1	Myran	Kommunal avfallsdeponi + industri +slam	1952-73	1	Undersökning gjordes 2004
2	Reservoaren deponi, Eriksdal	Kommunal avfallsdeponi	1948-52	4	inga
3	Specksta	Industrideponi, koks och grafitstoft	1971-74	4	inga
4	Lövudden	Kommunal avfallsdeponi	1945-55	4	inga
5	Värptjärnstippen, Fröland	Kommunal avfallsdeponi - slam	1969-73	4	inga
6	Häggdånger deponi, Skedom	Kommunal avfallsdeponi	1966-74	4	inga
7	Oljehamnen/Djuphamnen deponi	Kommunal avfallsdeponi + industri	- 1939	3	inga
8	Saltvikstippen, Saltviks industriomr	Deponi	-1988	4	inga
9	Bondsjö deponi, Plutatorp	Kommunal avfallsdeponi - slam	1967-74	4	Inga
10	Brunne, Stigsjö deponi	Deponi	1940-55	4	inga
11	Västanå deponi, Lappnisseberget	Kommunal avfallsdeponi - slam	1965-74	4	inga
12	Mjällån Viksjön deponi	Deponi	-1955	4	inga
13	Viksjö deponi, Neavita	Kommunal avfallsdeponi	1955-74	4	inga
14	Åland deponi	Kommunal avfallsdeponi-ind o hushåll	1950-74	1	Undersökning gjordes 2004
15	Ramsås deponi	Kommunal avfallsdeponi + industri	1950-72	2	Tillsyn
16	Överskog deponi	Kommunal avfallsdeponi	1950-70	4	inga
17a	Mörtsal barktipp	Industrideponi, Utansjö AB	1971-77	4	inga
17b	Mörtsal Veda deponi	Industrideponi, Utansjö AB	1971-96	4	inga
18	Ramviksågen deponi	Industrideponi, bark o byggn avfall	-1979	4	inga

19	Ramvik/Torsvik deponi	Industriedeponi	1950-50	4	inga
20	Högsjö deponi, vid gamla kyrkan	Kommunal avfallsdeponi + industri	1945-72	4	inga
21a	Järsta byggtipp 1, Kittjärn	Industriedeponi	1979-84	4	inga
21b	Järsta byggtipp 2, Kittjärn	Industriedeponi	1988-93	4	inga

Karta 3. Nedlagda riskklassificerade deponier i Härnösands kommun

Bilaga 4**MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING TILL AVFALLSPLANEN****1. SYFTE**

När en plan eller ett program upprättas, vars genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan, ska enligt miljöbalken (1998:808) samt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2006:6) en miljöbedömning göras. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen eller programmet så att en hållbar utveckling främjas. Syftet med dokumentet i processen, miljökonsekvensbeskrivningen, är att identifiera, beskriva och bedöma den betydande miljöpåverkan som planens eller programmets genomförande kan medföra.

1.1. Bedömning av behov för miljöbedömningen

Med anledning av att Härnösands kommun har en avfallsanläggning i drift, Ålands avfallsanläggning, ska en miljökonsekvensbeskrivning av planen göras.

Anledningen till att genomförandet av planen kan medföra betydande miljöpåverkan är att planen anger förutsättningarna för sådana efterföljande verksamheter som utpekats i bilaga 1 och 3 till MKB-förordningen. Då ska en miljöbedömning göras. Exempel på verksamheter som pekas ut i bilagorna är deponier, anläggningar för biologisk behandling, deponering av slam från reningsverk med flera. Behovsbedömningen har stämts av med länsstyrelsen som också bedömer att planen kan medföra betydande miljöpåverkan

2. Samråd

I tidigt skede hölls ett samråd med länsstyrelsen om lämpligt innehåll och arbetsmetod inför arbetet med ny avfallsplan. I samband med arbete med framtagande av en ny översiktsplan har s.k. medborgardialog genomförts. Synpunkter från dessa, med anknytning till avfallsplanen, har beaktats. Dessutom har större fastighetsägare i kommunen samt även Villaägareföreningen erbjudits att inkomma med synpunkter på vad den nya avfallsplanen bör inriktas mot.

3. Lokala avfallsmål

Härnösands övergripande mål för avfallshanteringen är:

- Avfallsmängderna skall minska genom att undvika att avfall uppkommer, återanvändning, materialåtervinning, energiåtervinning och kompostering. I sista hand kan deponering accepteras i enlighet med rådande lagstiftning.
- Avfallets miljöpåverkan ska minimeras.

4. Åtgärder med kommentarer

Nr	Åtgärd med MKB-kommentarer
1	Markförsörjning för återvinningsstationer ska tryggas.
	<i>Kommentar:</i> Återvinningsstationer tryggas långsiktigt till antal och placering.
2	Vid markavtal och bygglov för återvinningsstationer ska tillgänglighet och närhet beaktas.
	<i>Kommentar:</i> Ökad tillgänglighet leder till ökad återvinning och därmed minskade avfallsmängder, som måste transporteras till förbränningsanläggning.
3	Policy för utformning av återvinningsstationer tas fram.
	<i>Kommentar:</i> Åtgärden syftar till att återvinningsstationerna anpassas till den omgivande miljön vilket bedöms vara positivt för ökad insamling och därmed minskade avfallsmängder. Åtgärden förväntas även minska nedskräpningen.
4	Se över renhållarens taxor och avgifter, så att kretsloppsåtgärder och övrig källsortering stimuleras.
	<i>Kommentar:</i> Åtgärden leder till bättre sortering, som ger mindre avfallsmängder vilket i sin tur innebär att kostnaderna för transporter och förbränning av hushållsavfall kan begränsas.
5	Samverkan med regionen genom Y-renhållarna.
	<i>Kommentar:</i> Ökad samordning leder till bättre resursutnyttjande som möjliggör högre kvalitet på erbjudna tjänster för både hushåll och verksamheter
6	Återkommande information i syfte att minska avfallsmängderna genom att öka utsortering av farligt avfall, avfall med producentansvar mm.
	<i>Kommentar:</i> Förståelse för avfallens kretslopp - dvs. ökad insikt och kunskap om hur avfallet uppkommer, samlas och omhändertas - vilket leder till minskade avfallsmängder. Åtgärden syftar även till att få bort det farliga avfallet från övrigt avfall. Det leder till minskat farligt avfall vid förbränning, som i sin tur leder till bättre luftkvalitet.
7	Riktlinjer för undantag från de lokala avfallsföreskrifterna tas fram
	<i>Kommentar:</i> Åtgärden i sig har ingen miljöpåverkan
8	Utred förutsättningarna för att driva återbruk i kommunal eller annan regi (kretsloppsriktad marknad).
	<i>Kommentar:</i> Åtgärden syftar till att minska avfallsmängderna genom att återföra användbara bruksföremål mm till kretsloppet. Utredningen i sig har ingen miljöpåverkan.
9	Utred omhändertagande av latrin i syfte att minska transportarbetet.
	<i>Kommentar:</i> Utredningen har ingen miljöpåverkan.
10	Utred insamlingssystem för matavfallet
	<i>Kommentar:</i> Utredningen har ingen miljöpåverkan.
11	Utred behandling av organiskt avfall inklusive slam från avloppsreningsverk i samarbete med andra kommuner.
	<i>Kommentar:</i> Utredningen har ingen miljöpåverkan. Vid rötning av

	matavfall kan biogas utvinnas och användas som fordonsbränsle. När fossila bränslen till fordon kan ersättas med biogas från rötning av matavfall bidrar detta till att minska utsläppen av koldioxid med fossilt ursprung/olja och därmed minskad klimatpåverkan.
12	Upprätta riktvärden för anslutning till spillvattennätet.
	<i>Kommentar:</i> Åtgärden förväntas leda till bättre underlag för kontroll samt slamkvalitet.
13	Informationsinsatser genomförs med mål att förbättra slamkvaliteten ytterligare för att slammet ska kunna användas som gödningsmedel.
	<i>Kommentar:</i> Förbättrad slamkvalitet med målet att öka återföringen till produktiv mark.
14	Utred om containrar för hushållsavfall ska finnas kvar.
	<i>Kommentar:</i> Utredningen har ingen miljöpåverkan, men syftet är att få en bättre sortering av avfallet.
15	Potentiellt förorenade markområden inklusive nedlagda avfallsupplag läggs in i GIS-skikt i kommunens översiktsplan.
	<i>Kommentar:</i> Bättre kunskap för framtida fysisk planering.
16	Kompletterande undersökningar och förslag till åtgärder tas fram för de tre nedlagda avfallsupplagen i riskklass 1-2.
	<i>Kommentar:</i> Undersökningen i sig har ej någon miljöpåverkan, men ger en kuskapsökning.
17	Renhållningen ska utföras enligt certifiering ISO 14001 och 9001 eller motsvarande.
	<i>Kommentar:</i> Dokumentationen leder till ständiga förbättringar.

5. MILJÖBEDÖMNING

5.1 Återanvändning och återvinning

Återanvändning och återvinning ska stimuleras genom nyttjande av ny teknik och samarbete med branschen och myndigheter. Detta bidrar till ökad resurshushållning. Ökad återvinning kan dock ge upphov till negativ miljöpåverkan till följd av ökat transportarbete, dels i insamlingsskedet och dels för transporter till återvinnings- eller behandlingsanläggningar. Den totala miljöpåverkan av transportbehoven bedöms nationellt dock som positiv eftersom miljöbelastningen minskar när återvunnet material kan användas istället för att nytt material produceras.

En av åtgärderna är att öka tillgängligheten till återvinningsstationer. Med närhet minskar behovet av privata bilresor för att lämna avfall. Men det medför i stället att mer mark kan behöva tas i anspråk för att iordningställa insamlingsplatser för sorterat avfall. Motivationen att sortera ökar med bättre kunskaper hos allmänheten om vilken resurs som ett väl sorterat avfall utgör.

5.2 Energiutvinning

Brännbart avfall som inte kan återanvändas eller återvinnas ska användas som bränsle, dvs. energiutvinnas. En bra fungerande källsortering medför att avfall som kan materialåtervinnas inte går till förbränning och att farligt avfall omhändertas separat på ett miljöriktigt sätt. Är avfallet välsorterat innebär det att inte mer än nödvändigt går till förbränning och att det är rent från skadliga ämnen.

5.3 Deponi

Fr.o.m. 1 januari 2009 finns det bara möjlighet att deponera aska och asbest på Älands avfallsanläggning. En ny deponietapp ska projekteras. Bara avfall som det inte finns några andra behandlingsmetoder för ska deponeras.

Det finns tre nedlagda deponier som ligger i riskklass 1-2 enligt MIFO. Genom att göra en åtgärdsplan för dessa gamla deponier kan åtgärder till skydd för mark, sediment samt yt- och grundvatten vidtas där det behövs. Efter genomförda skyddsåtgärder vid nedlagda deponier kan positiva effekter fås genom minskat utläckage av metaller mm.

6. INFORMATIONSSINSATSER

Utredningar och återkommande informationsinsatser bedöms vara viktiga för att uppnå målen med avfallsplanen. Allt avfall ska vara rätt sorterat. Med ökat förtroende hos medborgarna för att avfallet tas omhand på ett bra sätt minskar risken för felsortering. För att avfall ska kunna vara en bra resurs är renheten/sorteringen på avfallet mycket viktig. Rätt kvalitet underlättar nyttiggörande av avfallet för till exempel materialåtervinning. Även vid deponering och energiutvinning ställs krav på avfallets innehåll. En hög kvalitet på utsorterat organiskt avfall framöver är viktigt om det ska användas i biogasproduktion eller som biogödsel till åkermark.

7. JÄMFÖRELSE MED NOLLALTERNATIVET

Avfallsarbetet sker enligt senast antagen avfallsplan. Detta kan anses vara nollalternativet. Strategierna i den nya planen utvecklar hanteringen i samma riktning som tidigare med ökat fokus på insamling av matavfall.

Bilaga 5**UPPFÖLJNING AV AVFALLSPLANENS HANDLINGSPROGRAM 2003-2005**

Kommunstyrelsens utskott 2 beslutade 2006-03-14, § 57, att godkänna nedanstående lägesrapport.

Härnösands övergripande avfallsmål

- Avfallsmängderna skall minska genom hushållning, källsortering, återanvändning, återvinning, energiutvinning och kompostering.
- Avfallets miljöpåverkan ska minimeras.
- Avfallshanteringen ska förbättras t ex ökad tillgänglighet till insamlingsställen, miljöanpassade deponianläggningar mm
- Transportarbetets miljöpåverkan ska begränsas

Kommentarer:

- Genom upprepade informationsinsatser har kommunen lyckats bra med källsortering och återvinning men framför allt med energiåtervinning.
- Likaså med att minimera avfallets miljöpåverkan. Det största enskilda problemet är kanske inte dagens avfallshantering utan den nedlagda tippen på Myran, som kan komma att kräva omfattande skyddsåtgärder.
- Servicen till allmänheten har förbättrats genom att Miljöcentralen Jaktstigen har öppnats och att grovsopkampanjen har utökats med två platser ute på landsbygden. Dessutom har avgiften tagits bort vid inlämning av grovavfall.
- HEMAB har satsat på inköp av nya och bättre anpassade bilar. Förarna har utbildats i EcoDriving.

C.1. Hushållsavfall och därmed jämförligt avfall**Mål:**

- Allt **farligt avfall (FA)** skall vara utsorterat från avfallet senast före år 2005.
- Allt **Elektriskt och elektroniskt avfall (EEA)** skall vara utsorterat från avfallet senast före år 2005.
- **Brännbart** avfall skall energiutvinnas snarast möjligt. (deponiförbud för brännbart avfall råder sedan 1 januari 2002).
- **Organiskt** avfall skall inte deponeras efter år 2005. (deponiförbud från 2005)
- Mängden **deponerat hushållsavfall** ska minska med 50% (till ca 6100 ton) till år 2005. (basår 1994).

Åtgärder

1. Information om utsortering av farligt avfall (FA). (**HEMAB**)
2. Information om utsortering av elektriskt och elektroniskt avfall (EEA) (**HEMAB** enligt KS beslut)
3. Information om utsortering av allt icke-brännbart avfall (**HEMAB**)
4. Information om källsortering av förpackningar ges i olika informations-sammanhang. (**HEMAB, MHN**)
5. Utred möjligheten till att underlätta källsortering för hushållen (**HEMAB, SBN**)
6. Upphandla förbränningskapacitet och förbereda för omlastning och kvalitetssäkring av det brännbara avfallet. (**HEMAB** enligt KS beslut)
7. Utred möjligheterna att underlätta insamling av farligt avfall (**HEMAB**)

8. Utred vad som kan göras med det organiska avfallet (**HEMAB** enligt KS beslut)
9. Utred omhändertagande av latrin från fritidsområden. (Räknas som organiskt avfall) (**HEMAB** enligt KS beslut)
10. Se kontinuerligt över taxor och avgifter, så att kretsloppsåtgärder och övrig källsortering stimuleras. (**HEMAB**)

Kommentarer:

Allmänt om de två första delmålen gäller att de är alltför kategoriska. De bör istället varar visionsmål eller övergripande mål. Vad gäller det femte delmålet skickas i princip allt hushållsavfall till förbränning och således nästan inget deponeras.

1-4. HEMAB arbetar kontinuerligt med kampanjer, information, sorteringsguider etc för att få bort allt farligt avfall samt elektriskt och elektroniskt avfall från det övriga avfallet.

5. Avgiftsfrihet för hushållens grovavfall infördes 2004-01-01. Vidare erbjuder HEMAB till flerfamiljshus hämtning av fler avfallsslag än tidigare, ex icke brännbart, glödlampor, elavfall.

6. Från 2003-09-01 gick hushållsavfallet till Umeå för förbränning. Hushållsavfall och annat brännbart avfall går från och med 2007 till Sundsvall för förbränning. Kvalitetssäkring av det brännbara avfallet pågår ständigt genom information om sortering samt kontroller och utsortering på Älands avfallsanläggning.

7. Under 2004 har granskats olika alternativa lösningar i förhållande till service, tillgänglighet, kostnad och samverkan med andra befintliga och planerade insamlingssystem. Flera kampanjer har genomförts. Miljöcentralen har öppnats.

8-9. Frågan om det organiska avfallet har varit svårlöst. Olika metoder har prövats t ex kompostering vid Älands avfallsanläggning. I viss utsträckning har lokalt omhändertagande godkänts för enskilda fastighetsägare. Enklaste lösningen är förbränning.

En trolig lösning för latrin är att skicka det till en behandlingsanläggning i Bollnäs kommun.

10. Från 2004-01-01 kan hushållen kostnadsfritt lämna sitt grovavfall. Kravet är dock att avfallet sorteras enligt anvisningar på plats. Se även punkt D.1.1 nedan.

C.2. Park- och trädgårdsavfall

Mål:

- Park- och trädgårdsavfall ska i första hand tas tillvara för energiutvinning.

Åtgärd

1. En övergripande strategi tas fram med riktlinjer för hur park- och trädgårdsavfall ska tas om hand (**HEMAB**, SBN)

Kommentarer:

1. Parkavfallet har sedan 2003 lagrats och flisats på Saltvikshöjden och därefter förbränts HEMAB:s kraftvärmeverk. Trädgårdsavfall omhändertas på Älands avfallsanläggning för kompostering eller förbränning.

C.3. Bygg- och rivningsavfall

Mål:

- Deponering av bygg- och rivningsavfall ska minska med 70% till år 2005. (basår 1994 = 3875 ton).

Åtgärd

1. Informera om miljömässig hantering av bygg- och rivningsavfall som ska främja selektiv rivning och källsortering. (**SBN, MHN**)

Kommentarer: Stadsbyggnadskontoret har tagit fram en folder för miljövänlig rivning. I denna finns beskrivet hur materialet ska sorteras i prioriteringsordning. Vidare finns där en detaljerad sorteringslista för rivningsavfall. Det uppsatta målet har i huvudsak uppnåtts. (2005=1321 ton).

C.4. Avfall från energiutvinning

Mål:

- Aska skall nyttiggöras som konstruktionsmaterial eller återföras till kretsloppet.

Åtgärd

1. Forskningsutvecklingen drivs vidare av HEMAB till 2003 vad gäller askåterföring och askhantering i syfte att minska deponering. (Pågående EU-projekt med flera delansvariga, **HEMAB** projektägare)

Kommentarer: Projektet avslutat 2003-03-01. Det går att användas vid vägbyggen men kräver särskild planering. F n låg efterfrågan. Kan användas som täckmassor.

C.5. Avfall från behandling av ”kommunalt” avloppsvatten

Mål:

- Kommunen skall använda sk Kretsloppsjord i alla sina anläggnings-tekniska verksamheter .
- Deponering av organiskt avfall ska ha upphört till år 2005.
- Slamkvalitén ska förbättras kontinuerligt.
- Deponering av oavvattnat slam skall upphöra senast 2008.

Åtgärder

1. På nytt ta upp frågan om att röta avloppsslammet vid Kattastrands avloppsreningsverk till beslut samt utreda avsättningsmöjligheterna för slammet (**HEMAB**)
2. Införa kretsloppsjord som första handsval vid all kommunal jord användning. (**KS**)
3. Revidering av ABVA från 1972. (**HEMAB**)
4. Till företag, institutioner, hushåll, d.v.s. alla anslutna till avloppsnätet - uppmana alla, genom information om konsekvenserna, att inte hålla/ slänga miljöfarliga eller ovidkommande produkter i avloppen. (**HEMAB, MHN**)

Kommentar.

1. Utredningsarbete avseende rötning ingår i det energi/miljöprojekt som HEMAB bedriver i samråd med länsstyrelsens näringslivsavdelning.
2. "Tillverkningen" sker på Älandstippen. Jorden uppfyller Naturvårdsverkets krav för biomull och har goda näringsvärden. HEMAB har fått i uppdrag att på lämpligt sätt informera berörda förvaltningar om kretsloppsjordens användbarhet.
3. Åtgärden har ej påbörjats.

4. Information på samma sätt som ovan via HEMAB INFO samt sorteringsguiden från A till Ö

C.6. Avfall från behandling av industriellt avloppsvatten

Mål:

- Avloppsslam ska nyttiggöras i möjligaste mån.

Kommentarer: Inget kommunalt ansvar

C.7. Branschspecifikt industriavfall

Mål:

- Den brännbara avfallsdelen ska utsorteras vid källan och skickas till förbränning eller användas vid jordtillverkning.

Kommentarer: Inget kommunalt ansvar

C.8. Ej branschspecifikt avfall

Mål:

- Deponerade mängder icke- branschspecifikt avfall ska minska. (basår 1996 = 838 ton)
- Utökad sortering i återvinningsmaterial och brännbart avfall.

Åtgärd

1. Informera avfallslämnarna om avfallsförordningen och producentansvaret. (HEMAB)

Kommentarer: Se ovan om information

C.9. Specialavfall

Mål:

- Öka insamlingen av elektriskt och elektroniskt avfall samt farligt avfall

Åtgärder

1. Utred den framtida riskavfallshandlingen från vårdinrättningar, serviceboende mm. (VON, HEMAB)
2. Informera om utsortering av farligt avfall (MHN, HEMAB)
3. Informera om utsortering av elektriskt och elektroniskt avfall, EEA. (HEMAB)
4. Alla företag som bedriver miljöfarlig verksamhet och som inte har lämnat farligt avfall de senaste tre åren skall inventeras under 2003. (MHN)
5. Förorenade markområden läggs in i kommunens översiktsplan (SBN)

Kommentarer:

1. Gällande rutiner är att alla stickande/skärande material ska läggas i speciella behållare. Sjuksköterska för respektive boende ansvarar för att behållare finns för ändamålet. Behållarna paketeras i speciell transportkartong och placeras i soprummet Strandgården. På lista i soprummet anges vem som lämnat kartongen. Misstänker man att kartongen inte håller ihop tejpas den med riskavfallstejp. Utanpå

kartongen fästes en specifik termoetikett. Sjukhusets transportavdelning hämtar sedan avfallet för värmebehandling och transporterar det vidare till Älands avfallsanläggning.

2. Detta ingår i miljönämndens ordinarie tillsynsarbete och även i projekt C.9.4. HEMAB har vänt sig offensivt till företag och erbjudit helhetslösning som inkluderar probleminventering, allt pappersarbete, årsrapportering och hämtningar enligt fastställd rutt. Arbetet är pågående.

3. Information via HEMAB INFO och sorteringsguiden. EEA ingår även i ovanstående åtgärds punkt 2

4. Under 2003 och 2004 har miljökontoret haft projektanställd personal som arbetat med denna åtgärd. Informationsblad om reglerna kring farligt avfall skickades ut till 250 företag. 150 av dessa har dessutom kontaktats genom telefonsamtal och/eller besök. Målet med projektet var att öka kunskaperna och medvetenheten om hantering – förvaring, transport och dokumentation – av farligt avfall samt att öka insamlingen av detta avfall.

5. Alla förorenade markområden kommer att läggas in i den nya översiktsplanen.

D.1. Befintliga behandlingsanläggningar

Mål:

- Anpassning av Älandstippen till kommande lagkrav och behov.

Åtgärder

1. Bevara och vidareutveckla anläggningar för sortering och mellanlagring av avfall (**HEMAB**)
2. Befintliga anläggningar riskklassificeras (**MHN**, länsstyrelsen)

Kommentarer:

1. Ständigt pågående arbete. Miljöstationen i Hälledal avvecklad 2005 på grund av att säkerhetskraven inte kunde uppfyllas.

För Älands avfallsanläggning har nytt tillstånd för verksamheten sökts. Planerna är i stort att fortsätta med deponering av aska, asbest och restavfall, sortering och mellanlagring av avfall, behandling av förorenad jord, omlastning samt fortsatt drift av befintlig återvinningscentral med bl a mottagning av farligt avfall.

Återvinningscentralen vid Jaktstigen har gjorts mer kundvänlig och lättillgänglig med förbättrad skyltning. Länsstyrelsen har beviljat tillstånd för verksamheten och beslutet har vunnit laga kraft.

2. I Härnösand finns tre befintliga deponier/behandlingsanläggningar: Älandstippen där HEMAB är verksamhetsutövare, Utansjö Bruks industritipp och Härnösand Schakt och Trädgårdsanläggningars tipp i Specksta. Länsstyrelsens har tillsynen över dessa anläggningar i Härnösands kommun.

Deponier klassas efter avfallslag enligt förordningen (2001:512) om deponering av avfall. Varje deponi skall hänföras till någon av följande klasser: deponi för farligt avfall, deponi för icke-farligt avfall eller deponi för inert avfall.

Det är verksamhetsutövaren själv som ska klassa sin deponi utifrån vad som redan deponerats och vad som ska deponeras i framtiden. Denna klassning ska framställas i anpassnings- eller avslutningsplanen, som inlämnats till länsstyrelsen.

Utansjö Bruk har klassat sin deponi som deponi för icke-farligt avfall. Länsstyrelsen har godkänt anpassningsplanen.

För deponierna i Åland och Specksta finns inlämnade planer. Ålandstippen är klassad som deponi för icke farligt avfall. På Ålandstippen förekommer även viss behandling av avfall. Specksta är klassad som deponi för inert avfall.

D.2. Nedlagda avfallsupplag

Mål:

- Risken för miljö- eller hälsostörningar p.g.a. nedlagda avfallsupplag ska minimeras.

Åtgärder

1. Ansvars förhållandena för de tre upplagen i riskklass 2 utreds (**KS**)
2. Tillsynsmyndighet för nedlagda avfallsupplag utreds. (**MHN**, länsstyrelsen)
3. Ett förslag till program för kompletterande undersökningar för de tre upplagen i riskklass 2 tas fram, gärna i ett regionalt samarbete. Undersökningarna bör leda till ett klargörande om behov finns av ytterligare skyddsåtgärder. (**KS**)
4. Om skyddsåtgärder krävs bör pengar avsättas i kommunens budget för detta. (**KS**)
5. Alla nedlagda avfallsupplag läggs in i översiktsplan för Härnösands kommun. (**SBN**)

Kommentarer:

1-2. Under 2004 har miljökontoret studerat uppgifter från tidigare inventeringar, bl a från 1994 och 2003 för att riskklassificera cirka 20 nedlagda deponier enligt MIFO (Metod för Inventering av Förorenade Områden). Projektet har bedrivits inom ramen för ett regionalt avfallsprojekt genom Kommunförbundet i Västernorrland, "Avfallsprojekt 2002-2004". Miljökontoret har gjort riskklassificering av deponierna. Den slutliga bedömningen görs av länsstyrelsen.

Det finns fyra klasser beroende på behov av åtgärd. Klass 1 innebär mycket stor risk och klass 4 innebär liten risk för miljöpåverkan. I Härnösands kommun ha man hittat deponier som tillhör alla klasserna. De flesta nedlagda deponier tillhör klass 4.

Två tippar, Myrandeponin och en tidigare deponi i Ålandsbro, Kragom har undersökts närmare inom ramen för projektet. Ett konsultföretag fick i uppdrag att genomföra provtagning av grundvatten för att fastställa vad som utlakas ur nedlagda avfallsdeponier i kommunerna. Resultat från provtagningarna har medfört att dessa två deponier har klassats i den högsta riskklassningen, vilket innebär att det finns anledning att gå vidare med undersökning och skyddsåtgärder. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för dessa deponier.

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för avfallsupplag nedlagda efter 1969. För tippar som lagts ner före 1969 ansvarar kommunen för tillsynen. 1969-07-01 var den tidpunkt som miljöskyddslagen trädde i kraft.

3. Som framgår av punkt 2 har Äland och Myran granskats och förslag till åtgärder har redovisats. För Äland beräknas kostnaderna för inneslutning, täckning mm uppgå till 4-5 Milj kr och för Myran till 35-40 Milj kr. Enligt länsstyrelsens skrivelse mars 2007 vill man att kommunen ska redovisa ett program för fortsatta åtgärder.

4. Ev ekonomiska anslag kommer att diskuteras efter en mer ingående åtgärdsutredning

5. Nedlagda avfallsupplag kommer att läggas in i den kommande översiktsplanen.

Bilaga 6**ORDLISTA**

Avfall: varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med. (15:1 § miljöbalken, MB)

Batterier: batteriepaket och ackumulatorer. (1 § förordning (1997:645) om batterier)

BDT- anläggning: enskild avloppsanläggning med anslutning från bad, disk och tvätt.

Behållare: Säck, kärl av plast, latrinbehållare eller någon annan anordning för uppsamling av hushållsavfall.

Biogas: Gas som bildas vid syrefri nedbrytning av biologiskt material, huvudsakligen bestående av metan och koldioxid.

Bil: Personbil, buss eller lastbil vars totalvikt inte överstiger 3 500 kilogram och som inte är försedd med medar eller band.(2 § förordning (2007:185) om producentansvar för bilar)

Bortskaffande av avfall: Förfaranden som anges i bilaga 5 till Avfallsförordningen, AF, (2001:1063). (4 § AF)

Brännbart avfall: Sådant avfall som brinner utan energitillskott efter det att förbränningsprocessen startat. (4 § AF)

Deponi: Upplagsplats för avfall. (5 § AF)

Deponirest: Avfall som inte går att kompostera, förbränna eller återvinna.

Deponering: Bortskaffningsförfarande som innebär att avfall läggs på en deponi. (4 § AF)

Däck: Däck för personbilar, lastbilar, bussar, motorcyklar, traktorer, terrängmotorfordon, motorredskap, släpfordon och efterfordon. (2 § Förordning (1994:1236) om producentansvar för däck.)

Elektriska och elektroniska produkter: 1. Produkter som i sin utformning och för en korrekt funktion är beroende av elektriska strömmar eller elektromagnetiska fält, 2. Utrustning för generering, överföring och mätning av elektriska strömmar eller elektromagnetiska fält, eller 3. Material som ingår eller har ingått i sådana produkter eller utrustning som avses i 1 och 2. (6 § AF)

Fastighetsinnehavare: Den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall anses som fastighetsägare. (15:5 MB)

Farligt avfall: Sådant avfall som är markerat med en asterisk (*) i bilaga 2 till AF eller annat avfall som har en eller flera av de egenskaper som anges i bilaga 3 till AF, (4 § AF)

Fritidsboende: Den fastighet som används för privathushåll under begränsad tid av året.

Förpackning: En produkt som framställts för att innehålla, skydda eller presentera varor eller för att användas för att leverera eller på annat sätt hantera varor, från råmaterial till slutlig produkt och från producent till användare, om produkten enligt bilaga 2 till producentförordningen är en konsumentförpackning, gruppförpackning eller transportförpackning. Även en engångsartikel som används i detta syfte skall betraktas som en förpackning. (2 § förordning (2006:1273) om producentansvar för förpackningar)

Förpackningsavfall: Material som omfattas av producentansvarsförordningen för förpackningar och returpapper och som skall sorteras ut separat.

Grovavfall: Hushållsavfall som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl. (5 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2004:4) om hantering av brännbart avfall och organiskt avfall)

Hantering av avfall: En verksamhet eller åtgärd som utgörs av insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall. (15:3 miljöbalken)

Hushållsavfall: Avfall som kommer från hushåll samt jämförbart avfall från andra verksamheter, t.ex. personalmatsalar. Det är sådant avfall som uppkommer som en direkt följd av att människor, oavsett ändamål eller verksamhet, uppehåller sig i en anläggning. I hushållsavfall ingår också grovavfall, hushållens farliga avfall, latrin och slam. (15:2 MB)

Insamling av avfall: Uppsamling, sortering eller blandning av avfall för vidare transport.

Kommunalt ansvar, kommunens ansvarsområde: Den skyldighet kommunen har att ta hand om hushållsavfall. Kommunalt ansvar innebär att avfall tas omhand genom kommunens försorg. Kommunen har inte skyldighet att hantera avfall som omfattas av producentansvar, om det har sorterats ut för att lämnas i producenternas insamlingssystem, eller annat avfall än hushållsavfall.

Kompostering: Biologisk nedbrytning av organiskt material i syrerik miljö.

Latrin: Blandning av urin och fekalier från torrtoalett eller mulltoalett.

Nyttjanderättshavare: Den som, utan att omfattas av fastighetsinnehavarebegreppet, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.

Organiskt avfall: Sådant avfall som innehåller organiskt kol, exempelvis biologiskt avfall och plastavfall. (4 § AF)

Producentansvar: Den som tillverkar, importerar eller säljer produkter ska ta hand om dem när de är uttjänta. Då ska produkterna samlas in och sorteras, så att de kan återanvändas helt eller delvis, återvinnas som material till nya produkter eller som energi. Producentansvaret omfattar: Pappers- och pappförpackningar, plast- metall och glasförpackningar, tidningar, el- avfall, bildäck samt bilar och batterier.

Renhållaren: Den eller de som kommunen anlitar för hantering av avfall.

Renhållningsansvarig nämnd: Samhällsnämnden i Härnösands kommun.

Rötning: Biologisk behandlingsmetod som innebär nedbrytning av biologiskt lättnedbrytbart avfall utan närvaro av syre. Humus, näringsämnen och energi i form av rötgas eller biogas återvinns.

Slam och urin från enskilda avloppsanläggningar samt fettavfall: Slamavskiljare, slutna tankar, urintankar och fettavskiljare. Anordningar som används för att fånga upp slam i avloppsanläggningar. Till exempel slam från avloppsvatten då det inte finns tillgång till kommunalt avlopp eller andra godkända enskilda avloppslösningar. Fettavfall i avloppsvatten från lokaler där livsmedel hanteras yrkesmässigt.

Tillsyn: Kontroll från myndighet över verksamhet som bedriver viss verksamhet, särskilt miljöfarlig sådan.

Trädgårdsavfall: Biologiskt avfall från trädgårdsskötsel.

Återanvändning: Användning av kasserad produkt utan föregående förädling till exempel returflaskor av glas, PET-flaskor och begagnade möbler.

Återvinning: Användning, behandling eller omhändertagande av material, näringsämnen eller energi från avfall (se återvinningsförfarande, bilaga 4 till Avfallsförordningen). Kan indelas i återanvändning, materialåtervinning och energiåtervinning.

Återvinningscentral (ÅVC): En bemannad mottagningsanläggning för sortering av grovavfall, farligt avfall samt producentavfallsmaterial.

Återvinningsstation (ÅVS): Obemannad station där hushåll kan lämna förpackningar och returpapper som omfattas av producentansvarsförordningen (1997:185, 2005:221)

Relaterade länkar: www.ftiab.se, www.sopor.nu, www.glasbanken.com

Bilaga 7**FÖRESKRIFTER OM AVFALLSHANTERING FÖR HÄRNÖSANDS KOMMUN****Inledande bestämmelser****Tillämpliga föreskrifter****1§** För kommunens avfallshantering gäller

- miljöbalken (1998:808) och avfallsförordningen (2001:1063),
- föreskrifter om avfallshantering i förordningar utfärdade med stöd av miljöbalken och
- andra författningar.

Utöver de författningar som anges i första stycket gäller dessa föreskrifter om avfallshantering.

Definitioner

2§ Termer och begrepp som används i dessa föreskrifter har samma betydelse som i 15 kap. miljöbalken och avfallsförordningen. I övrigt används följande begrepp med de betydelser som här anges:

1. Med hushållsavfall avses avfall som kommer från hushåll och därmed jämförligt avfall från annan verksamhet.
2. Med grovavfall avses, i enlighet med 5 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2004:4) om hantering av brännbart avfall och organiskt avfall, hushållsavfall som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl.
3. Med fastighetsinnehavare avses den som är fastighetsägare eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) skall anses som fastighetsägare.
4. Med nyttjanderättshavare avses den som, utan att omfattas av fastighetsinnehavarebegreppet, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.
5. Med behållare avses säck, kärl av plast, latrinbehållare eller någon annan anordning för uppsamling av hushållsavfall.

Kommunens ansvar för renhållning, information och tillsyn

3§ Samhällsnämnden har verksamhetsansvar för hanteringen av hushållsavfall i kommunen, med särskilt ansvar för att hushållsavfall som utgörs av farligt avfall samlas in och transporteras till en behandlingsanläggning.

Hantering av det avfall som omfattas av kommunens ansvar utförs av den eller dem som kommunen anlitar för ändamålet, nedan kallad renhållaren.

4§ Tillsynen över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av Samhällsnämnden. Myndighetsnämnden fullgör dock kommunens uppgifter gällande prövning och tillsyn inom miljö- och hälsoskyddsområdet och plan- och byggnadsväsendet i sådana ärenden där kommunen bedriver verksamhet eller utför åtgärder som är föremål för sådan prövning eller tillsyn.

5§ Renhållaren/Samhällsnämnden informerar hushållen om de insamlingssystem för förpackningar och för avfall från elektriska och elektroniska produkter som är tillgängliga i kommunen.

Fastighetsinnehavares och nyttjanderättsinnehavares ansvar för betalning och information

6§ Avgift skall betalas för den insamling, transport, återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med föreskrifter som kommunen har meddelat med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken.

En fast grundavgift och en hämtningsavgift ingår i taxan. För de som beviljas uppehåll i hämtning eller total befrielse påförs den fasta grundavgiften. Fast grundavgift påförs i sin helhet vid total befrielse och i andelar för den tid uppehåll beviljas. Fritidshus kan endast påföras 5/12-delar av den fasta årsavgiften.

7§ Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare är skyldig att i behövlig omfattning informera den eller dem som bor i eller är verksamma i fastigheten om gällande regler för avfallshantering.

Hushållsavfall

Sortering av avfall

8§ Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare skall sortera ut följande avfallsslag och hålla det skilt från annat avfall:

- Annat avfall än hushållsavfall (inklusive bygg- och rivningsavfall)
- Avfall som omfattas av producentansvar: förpackningar, returpapper, avfall från elektriska och elektroniska hushållsprodukter, glödlampor och vissa belysningsarmaturer samt däck och bilar
- Kasserade bilbatterier
- Kasserade små batterier. Innehåller kasserade produkter lösa batterier ska dessa plockas ur. Är batterierna inbyggda i produkten behandlas den som elavfall.

Dessutom skall fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare sortera ut följande avfallsslag:

- Grovavfall
- Hushållsavfall som i utsorterade fraktioner utgörs av farligt avfall
- Läkemedel

Fastighetsägare eller nyttjanderättshavare skall också sortera ut följande avfallslag när de förekommer i hushållet:

- Icke-brännbart hushållsavfall
- Matavfall när kommunen så beslutar
- Trädgårdsavfall
- Latrin
- Slam
- Stickande och skärande avfall
- Döda sällskapsdjur samt avfall från husbehovsjakt

Närmare anvisningar om sortering anges i bilaga 1.

9§ Fastighetsinnehavare skall säkerställa möjligheter att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som enligt dessa föreskrifter skall överlämnas till renhållaren för borttransport.

Skyldighet att överlämna hushållsavfall

10 § Hushållsavfall under kommunens ansvar skall lämnas till renhållaren om inte annat sägs i dessa föreskrifter eller i bilagan till dessa föreskrifter.

Utsorterade avfallslag hämtas i särskild ordning vid fastigheten eller kan lämnas på plats

som anvisas i bilagan. Det utsorterade avfallet skall transporteras bort från fastigheten så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår.

Emballering av hushållsavfall, fyllnadsgrad och vikt

11 § I behållare och utrymme för avfall får endast läggas sådant avfall för vilket behållaren och förvaringsplatsen är avsedd. Avfall som läggs i behållare skall vara inlagt i påse eller paket av lämpligt material och storlek. Det paketerade avfallet skall vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas. Avfall skall vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller annan olägenhet inte uppkommer. Dåligt emballerat avfall hanteras enligt renhållarens anvisningar.

Farligt avfall skall vara tydligt märkt med uppgift om innehåll. Förpackningarna ska vara hela.

Grovavfall från hushåll för separat borttransport av renhållaren får inte blandas med annat avfall.

Latrinbehållare skall förslutas av fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavare.

12 § Behållare får inte fyllas mer än att den lätt kan tillslutas. Den får inte heller vara så tung att det blir uppenbara svårigheter att flytta den eller att arbetsmiljökrav inte kan tillgodoses. Behållare som är överfull eller för tung hanteras enligt renhållarens anvisningar.

Anskaffande, underhåll och skötsel av behållare och annan utrustning

13 § En förteckning över de behållare och annan utrustning som används i kommunen anges i bilaga 2.

14 § Kärl och säckar ägs och tillhandahålls av renhållaren. Fastighetsinnehavaren har ansvar för rengöring och tillsyn av kärl. Verksamheter som behöver annan kärlestorlek än 190 liter bekostar dessa själva.

Andra behållare såsom säckhållare, latrinbehållare, slamtankar anskaffas, installeras och underhålls av fastighetsinnehavaren. Endast godkänd och märkt latrinbehållare inköpt hos renhållaren får användas.

Fastighetsinnehavaren ansvarar för och bekostar installation och underhåll av övriga inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen.

15 § Behållare skall vara tillgängliga och ges service i form av återkommande underhåll och tillsyn för att förebygga driftavbrott och olägenhet såsom buller, lukt och dylikt. Såväl behållare som de inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshantering skall installeras och underhållas så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls och risken för olycksfall minimeras. Behållare skall vara uppställda så att hantering med den utrustning som används i kommunens renhållningssystem kan ske och att hämtning underlättas. De skall placeras så att de kan hämtas med kärra eller sidlastande bil där sådan används och baklastande bil där sådan används.

Slamavskiljare, fettavskiljare, trekammarbrunnar och slutna tankar skall vara lätt tillgängliga för tömning. Lock eller manlucka skall kunna öppnas av en person, maximal vikt 25 kg och får inte vara övertäckt när tömning skall ske. Alltför tunga lock, betonglock med en diameter 80 cm eller större, åligger det fastighetsägaren att på egen bekostnad byta ut. Fastighetsinnehavaren ansvarar för anläggningens skötsel och underhåll. Avstånd mellan uppställningsplats för slambil och slambrunn får inte överstiga 15 m såvida inte särskilda skäl föreligger.

Renhållaren skall ha tillträde till de utrymmen i fastigheten där arbetet skall utföras. Nycklar, portkoder och dylikt skall vid begäran om hämtning lämnas till renhållaren. Ändringar skall utan anmaning meddelas renhållaren.

Hämtnings- och transportvägar

16 § Hämtning av hushållsavfall sker normalt vid fastighetsgränsen eller vid en av kommunen anvisad plats inom rimligt gångavstånd. I annat fall skall fastighetsinnehavaren och kommunen komma överens om att avfallet samlas in och hämtas vid någon annan plats. Behållare skall normalt ställas inom 1,6 m från uppställningsplats för hämtningsfordon såvida inte särskilda skäl föreligger häremot eller det är fråga om tömning av särskilda behållare såsom slamtankar och fettavskiljare.

17 § Fastighetsinnehavaren skall se till att transportväg fram till behållarens hämtnings- och tömningsplats hålls i farbart skick.

Transportvägen skall röjas från snö och hållas halkfri. Enskild väg som utnyttjas vid hämtning av hushållsavfall skall vara så dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar för hämtningsfordon. Sådan väg skall tillåta en hastighet av 20 km/h, hålla en minsta bredd av 3,5 m och en fri höjd av 4 m utmed vägens bredd samt medge vändmöjlighet för hämtningsfordonet. Renhållaren avgör vägens farbarhet.

Om farbar väg inte kan upprättas skall fastighetsinnehavaren avlämna avfallet på plats enligt renhållarens anvisningar.

Hinder kan befria renhållaren från att genomföra viss hämtningstur.

För Lungön gäller att avfall skall lämnas på anvisad plats på Hemsön och för Åbordsön gäller att avfall skall lämnas på anvisad plats på fastlandssidan.

Hämtningsområde och hämtningsintervall

18 § Kommunen utgör ett hämtningsområde med undantag av 1) Lungön och Åbordsön vad avser slamtömning, 2) Södersundsvägen, detaljplan del Härnön 2:51, Södra Sundet, där urin hämtas separat från tank eller brunn.

19 § Ordinarie hämtning av hushållsavfall sker med nedanstående intervall. Tätare hämtningsintervall kan medges av renhållaren om särskilda skäl föreligger.:

- Från flerbostadshus sker hämtning av hushållsavfall var 14:e dag.
- Från en- eller tvåbostadshus för permanentboende sker hämtning av hushållsavfall var 14:e dag.
- Från en- eller tvåbostadshus för fritidsboende sker hämtning av hushållsavfall var 14:e dag under perioden 1.5 – 30.9. Övrig del av året sker hämtning efter beställning hos renhållaren.
- Från koloniträdgårdar, fritidsanläggningar och andra verksamheter sker hämtning av hushållsavfall var 14:e dag.
- Hämtning av utsorterat farligt avfall sker efter beställning hos renhållaren.
- Grovavfall från hushåll kan kostnadsfritt lämnas två gånger per år i containers på bestämda uppställningsplatser enligt särskilt tidsschema. Insamlingens omfattning sker på uppdrag från Samhällsnämnden. Grovavfall från hushåll och verksamheter kan dessutom lämnas under hela året vid kommunens

avfallsanläggning i Ålandsbro samt för hushållen på Miljöcentralen vid Jaktstigen.

- Hämtning av vegetabiliska oljor och fetter från restauranger, storkök och liknande sker minst en gång per år.
- Hämtning av latrin sker under perioden 1.5 – 30.9. Övrig del av året sker hämtning efter beställning hos renhållaren.
- Hämtning av slam från slamavskiljare vid permanentbostad med WC sker minst en gång per år. Slamavskiljare vid fritidshus med WC töms minst en gång vartannat år. Tömning av slutna tankar, extra tömning av slamavskiljare samt slamavskiljare med endast BDT-avlopp (Bad, Disk och Tvätt) utförs efter särskild beställning hos renhållaren. Undantag utgör bebyggelse på Lungön och Åbordsön, där ingen slamtömning sker genom renhållarens försorg.
- Tömning av fettavskiljare sker minst en gång per år.

20 § Särskild hämtning kan beställas av nedanstående avfallsslag enligt renhållarens anvisningar:

Farligt avfall
Grovavfall
Trädgårdsavfall

Särskilt om hushållsavfall från verksamheter

21 § Hushållsavfall från verksamheter skall hållas skilt från annat avfall än hushållsavfall. För hushållsavfall från verksamheter gäller 8-20 §§ om ej annat anges nedan.

Tömning av slam från slamavskiljare och fettavskiljare sker minst en gång per år. Enskilda tankar/fat töms efter särskild beställning hos renhållaren.

Annat avfall än hushållsavfall

Uppgiftsskyldighet

22 § Den som yrkesmässigt bedriver verksamhet där det uppstår annat avfall än hushållsavfall skall på begäran av den Samhällsnämnden* lämna de uppgifter i fråga om avfallets art, sammansättning, mängd och hantering som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning. * Se om Myndighetsnämndens ansvar i 4 §.

23 § Den som yrkesmässigt tillverkar, till Sverige för in eller säljer en förpackning eller en vara som är innesluten i en sådan förpackning, skall på anmodan av Samhällsnämnden lämna de uppgifter i fråga om förpackningsavfallets art, sammansättning, mängd och hantering som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning.

Undantag

24 § Alla undantag från föreskrifterna är personliga och gäller inte längre om förutsättningarna för dessa ändrats.

Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden

25 § Anmälan om kompostering eller annat omhändertagande av hushållsavfall på den egna fastigheten handläggs av Samhällsnämnden. Ansökan om dispens från skyldighet att lämna avfall till kommunen såvitt gäller bestämmelser om hushållsavfall prövas av Samhällsnämnden.

Anmälan och ansökan skall alltid innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som avses omhändertas samt för annat avfall än vegetabiliskt köksavfall, en redogörelse för på vilket sätt omhändertagandet skall ske utan att det innebär risk för olägenhet för människors hälsa och miljön och den tidsperiod som anmälan eller ansökan avser. Ansökan om omhändertagande av latrin genom egen anläggning skall innehålla en detaljerad beskrivning av anläggningen och uppgifter om de beräknade avfallsmängderna.

Eget omhändertagande av hushållsavfall

26 § Avfall får endast tas om hand på den egna fastigheten enligt vad som anges nedan och under förutsättning att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.

27 § Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan.

Torrt trädgårdsavfall som inte kan utnyttjas för kompostering får eldas endast om det kan ske utan att olägenhet uppstår och det i övrigt inte strider mot författning.

Föreskrifter om förbud mot eldning, helt eller delvis, till skydd för människohälsa och miljö utfärdade med stöd av förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor eller annan författning samt brandriskvarning måste beaktas.

28 § Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som själv avser att kompostera annat hushållsavfall än trädgårdsavfall från fastigheten, t.ex. matavfall skall anmäla detta skriftligen till Samhällsnämnden. Kompostering av matavfall på fastigheten ska ske i skadedjurssäker behållare och på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår. Fastigheten skall ge utrymme för användning av den erhållna komposten.

Samhällsnämnden skall översända kopia av anmälan till renhållaren.

29 § Kompostering av latrin från fastigheten får efter ansökan ske i särskild därför avsedd anläggning på fastigheten, s.k. förmultningsanläggning eller annat liknande omhändertagande för användning av näringsämnen på fastigheten. Ansökan om omhändertagande av latrin genom egen anläggning skall innehålla en komplett beskrivning av anläggningen.

Eget omhändertagande av avloppsslam/urin kan medges om spridning sker på sådant sätt att smittrisen bryts. Slamets/urinens näringsinnehåll skall komma till nytta genom odling och utan olägenhet från hälso- och miljöskyddssynpunkt

Samhällsnämnden skall översända kopia av beslutet till renhållaren.

Utsträckt hämtningsintervall

30 § Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som komposterar allt matavfall från hushållsavfallet på den egna fastigheten kan efter ansökan medges förlängt hämtningsintervall under förutsättning att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår.

Undantag medges för högst 6 år i taget. Därefter måste ny ansökan göras. Medgivande om förlängt hämtningsintervall kan komma att återkallas om kommunen konstaterar att matavfall trots uppgifterna om kompostering lämnas för hämtning eller om kommunen på annat sätt gör sannolikt eller kommer fram till att matavfall från fastigheten inte omhändertags på det sätt som medgivits.

Längre hämtningsintervall beträffande tömning av slamavskiljare kan medges för permanentbostad om särskilda omständigheter finns. En förutsättning är att avloppsanläggningen uppfyller gällande krav enligt Naturvårdsverkets allmänna råd. Maximalt 2 års hämtningsintervall kan medges.

Undantag medges för högst 6 år i taget. Därefter måste ny ansökan göras.

Mindre avfallsbehållare eller gemensam avfallsbehållare

31 § Utbyte av befintlig avfallsbehållare mot en mindre kan efter ansökan medges om bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad och vikt beaktas och under förutsättning att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår.

Två närboende fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare kan efter ansökan medges rätt att använda gemensam avfallsbehållare under förutsättning att bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad och vikt beaktas och att olägenheter för människors hälsa eller miljön inte uppstår.

Uppehåll i hämtning

32 § Uppehåll i hämtning vid permanentbostad kan efter ansökan medges fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare om fastigheten inte kommer att utnyttjas under en sammanhängande tid om minst fyra månader.

Ansökan skall lämnas till Samhällsnämnden senast en månad före den avsedda uppehållsperioden.

Uppehåll i hämtning medges för permanentbostad för högst ett år i taget.

Uppehåll i hämtning vid fritidshus kan efter ansökan medges fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare om fastigheten inte kommer att utnyttjas under en sammanhängande tid om minst hela hämtningsperioden.

Ansökan skall lämnas till Samhällsnämnden senast 31 mars före aktuell hämtningssäsong.

Uppehåll i hämtning medges för fritidshus för en hämtningssäsong i taget.

Befrielse från skyldigheten att överlämna hushållsavfall till kommunen

33 § Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som själv kan ta hand om sitt hushållsavfall på ett sätt som är betryggande för människors hälsa och miljön, kan efter

ansökan till Samhällsnämnden* om det finns synnerliga skäl, befrias från skyldigheten att lämna avfall till kommunen för transport, bortskaffande och återvinning. Befrielse medges för högst 6 år i taget. Därefter måste ny ansökan göras.

* Se om Myndighetsnämndens ansvar i 4 §.

Ikraftträdande

Dessa föreskrifter träder i kraft 2009-09-28 då renhållningsordning för Härnösands kommun 2002-11-25 upphör att gälla.

Bilaga 1**ANVISNINGAR OM SORTERING OCH ÖVERLÄMNANDE FÖR HÄRNÖSANDS KOMMUN**

Av kommunens renhållningsföreskrifter och övriga tillämpliga föreskrifter följer att nedan uppräknade avfallsslag skall utsorteras. Avfallet lämnas på den vid respektive avfallsslag anvisad plats.

Farligt avfall

Följande produkter eller ämnen utgör exempel på vad som skall hanteras som farligt avfall:

- Hushållsavfall som utgörs av eller innehåller farligt avfall lämnas vid Miljöcentralen på Jaktstigen och Ålands avfallsanläggning.

Följande produkter eller ämnen utgör exempel på vad som ska hanteras som farligt avfall.

- Färg-, lackavfall samt hartser
 - Limavfall (exempel kontaktlim, epoxilim, spackel)
 - Lysrör (exempelvis lågenergilampor, solarierör, halogenlampor, vanliga lysrör)
 - Lösningsmedel
 - Fotokemikalier (exempelvis fix och framkallare)
 - Bekämpningsmedel
 - Sprayburkar
 - Annat starkt surt eller starkt alkaliskt avfall (exempelvis frätande ämnen som kaustiksoda, svavelsyra, ammoniak, lut, avkalkningsmedel)
 - Avfall som innehåller kvicksilver (exempelvis termometrar, barometrar, reläer)
- Gammal medicin lämnas på apotek.

Batterier

- Batterier kan lämnas vid försäljningsställen, Miljöcentralen på Jaktstigen och Ålands avfallsanläggning
- Produkter med inbyggda miljöfarliga batterier kan lämnas vid försäljningsställen.
- Bilbatterier och andra större startbatterier kan lämnas vid försäljningsställen, Miljöcentralen Jaktstigen och Ålands avfallsanläggning

Grovavfall

- Grovavfall från hushållen (skrymmande hushållsavfall) lämnas vid Miljöcentralen Jaktstigen och Ålands avfallsanläggning
- Grovavfall är sådant skrymmande avfall från hushållen som inte ryms i eller av andra skäl inte kan läggas i behållare eller säck för hushållsavfall. Grovavfall är exempelvis utrangerade möbler, cyklar och liknande.

Avfall av elektriska och elektroniska produkter från hushållen

- Avfall av elektriska och elektroniska produkter lämnas in vid Miljöcentralen Jaktstigen och Älands avfallsanläggning

Kasserade kylskåp och frysar

- Kasserade kylskåp och frysar kan lämnas vid Älands avfallsanläggning eller hämtas efter beställning hos renhållaren.

Avfall under producentansvar

- Förpackningar av metall, kartong, plast, wellpapp och glas lämnas vid återvinningsstationer, Miljöcentralen Jaktstigen eller Älands avfallsanläggning

Bilaga 2**FÖRTECKNING ÖVER BEHÅLLARE OCH ANNAN UTRUSTNING**

Endast följande avfallskärl av plast får användas och maxvikterna, som nedan anges, får inte överskridas. Kärlen ska dessutom vara av fabrikat, som passar renhållnings-entreprenörens insamlingssystem.

Kärlstorlek (liter)	Total vikt inkl avfall (kg)
80	60
140	70
190	75
240	75
370	85
400	120
660	120
Säck, 125, 160, 240	20
Latrinkärl	20

Sopsäck ska köpas av renhållningsentreprenören. Andra säckar får inte förekomma. Sopsäckar finns i storlekarna 125 l, 160 l och 240 l. Endast livsmedelslokaler, institutioner och liknande får nyttja sopsäckar.

Den som nyttjar sopsäckar ska om möjligt placera säcken i ett sopkärl för att underlätta tömningen.

Endast av renhållningsentreprenören uthyrda lockcontainrar får användas.